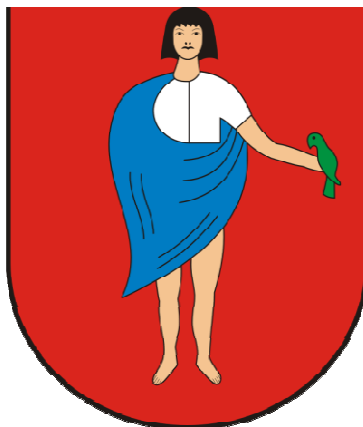

Raport o stanie gminy za rok 2019

WÓJT GMINY PISZCZAC

Urząd Gminy Piszczac
ul. Włodawska 8
21-530 Piszczac
sekretariat@piszczac.pl

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI.....	2
WSTĘP	4
1. INFORMACJE OGÓLNE	5
1.1. WŁADZE GMINY	5
1.2. POŁOŻENIE GMINY PISZCZAC	5
1.2. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO.....	8
1.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	10
1.4.1. RYS HISTORYCZNY	10
1.4.2. URBANISTYKA	14
1.4.3. ZABYTKOWY I TURYSTYCZNY ZASÓB GMINY PISZCZAC.....	14
2. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII ORAZ UCHWAŁ RADY GMINY.....	15
2.1. STRATEGIE	15
2.2. STOPIEŃ ZAAWANSOWANIA REALIZACJI PROGRAMÓW WIELOLETNICH	17
2.3. UCHWAŁY	18
3. FINANSE GMINY	23
3.1. WYKONANIE BUDŻETU GMINY ZA 2019 r. – DOCHODY	23
3.2. WYKONANIE BUDŻETU GMINY ZA 2019 r. – WYDATKI	24
4. NAKŁADY INWESTYCYJNE W 2019 r.....	25
4.1. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ.....	25
4.2. TURYSTYKA.....	26
4.3. GOSPODARKA MIESZKANIOWA.....	26
4.4. OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE	27
4.5. GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA.....	27
4.6. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO.	28
5. BUDŻET PARTYCYPACYJNY (OBYWATELSKI) – FUNDUSZE SOŁECKIE	28
6. SPÓŁKI KOMUNALNE I JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY	33
7. MIESZKAŃCY GMINY	34
7.1. DANE DEMOGRAFICZNE	34
7.2. WYKSZTAŁCENIE.....	37
7.3. RYNEK PRACY	38
8. POMOC SPOŁECZNA	39
9. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA	46

10. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA.....	48
11. SYSTEM WODNO-KANALIZACYJNY – STAN RZECZOWY.....	50
12. KULTURA.....	51
13. EDUKACJA.....	53
13.1. ORGANIZACJA SIECI SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI W GMINIE.....	53
13.2. DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKÓŁ.....	54
13.3. UCZNIOWIE.....	55
13.4. ZATRUDNIENIE I WYKSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI.....	56
13.5. FINANSOWANIE OŚWIATY.....	58
14. BEZPIECZEŃSTWO.....	59
15. PODSUMOWANIE.....	61

WSTĘP

Szanowni Państwo!

Przedstawiany przez mnie „Raport o stanie Gminy Piszczac” jest podsumowaniem 2019 roku. Chciałem w nim pokazać w jaki sposób, pomimo problemów finansowych, można skutecznie pozyskiwać środki zewnętrzne, realizując inwestycje rozwiązujące problemy społeczności lokalnej. Zdaję sobie sprawę, że oczekiwania mieszkańców są coraz większe, że nikt nie chce czekać w nieskończoność na budowę czy remont drogi. Dlatego będę starał się pozyskiwać kolejne środki z funduszy zewnętrznych na remonty dróg gminnych i wspólnie z powiatem – powiatowych. Wiem jak ważną sprawą dla mieszkańców jest infrastruktura techniczna – drogi, chodniki, światlenie uliczne. Nie mniej istotnym zadaniem są inwestycje w odnawialne źródła energii. Każdy z nas chce żyć w środowisku z czystym powietrzem. Dlatego też realizujemy projekty związane z montażem odnawialnych źródeł energii, poprawą efektywności wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej czy rewitalizacją obszaru zdegradowanego w gminie Piszczac poprzez modernizację infrastruktury i uporządkowanie przestrzeni publicznej. Inwestycje te nie tylko ułatwią życie mieszkańców, ale też, jak w przypadku OZE, przyczynią się do oszczędności finansowych dla gospodarstw domowych.

Szanowni Państwo, bardzo wysoko cenię sobie Państwa opinie dotyczące rozwoju i inwestycji podejmowanych w gminie, dlatego chciałbym, aby ten raport stał się wspólną platformą wymiany opinii i dialogu, określającego drogi rozwoju naszej wspólnej „małej ojczyzny”. Pragnę podziękować wszystkim mieszkańcom gminy za ten kolejny rok naszej współpracy, sołtysom za ich zaangażowanie i aktywność społeczną, radnym Rady Gminy w Piszczacu za rzetelną pracę i efektywną współpracę, a pracownikom Urzędu Gminy za profesjonalizm, sumienność i dobrze przygotowane projekty, dzięki którym mogliśmy pozyskiwać środki na kolejne inwestycje.

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713.) Wójt Gminy Piszczac przedstawia niniejszym raport o stanie Gminy Piszczac za rok 2019.

Wójt Gminy Piszczac - Kamil Kozuchowski

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1. WŁADZE GMINY

a) organ wykonawczy - wójt Kamil Kożuchowski,

b) organ uchwałodawczy- Rada Gminy Piszczackadencja 2018-2023

Grzegorz Panasiuk - Przewodniczący

Marek Sierpatowski - Wiceprzewodniczący

Bogusław Korzeniewski - Wiceprzewodniczący

Władysław Bielecki - Radny

Piotr Kurowski - Radny

Ewa Lipowiecka - Radna

Anna Martyniuk - Radna

Beata Mazur - Radna

Grzegorz Ostrówka - Radny

Marta Pietruczuk - Radna

Monika Puczka - Radna

Monika Sadowska - Radna

Łukasz Skwierczyński - Radny

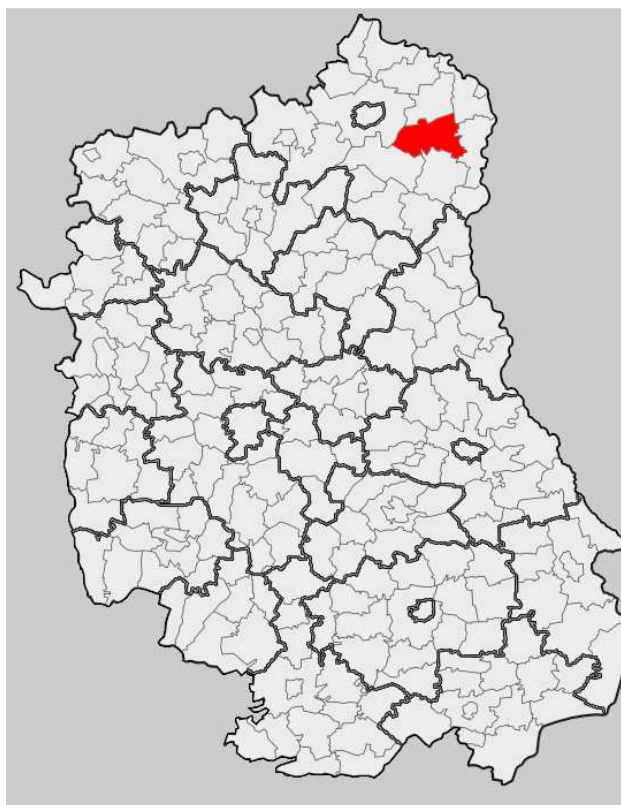
Jacek Szczepaniak - Radny

Renata Żuk - Radna

1.2. POŁOŻENIE GMINY PISZCZAC

Gmina Piszczac jest jedną ze 170 gmin wiejskich znajdujących się w województwie lubelskim. Leży ona w północnej części województwa lubelskiego. Znajduje się na terenie powiatu bialskiego, który jest największym powiatem na terenie województwa i równocześnie zajmuje trzecie miejsce pod względem wielkości na terenie kraju. Bezpośrednie sąsiedztwo gminy stanowi: od północy – gmina Zalesie i Terespol, zachodu – Biała Podlaska, południa – Łomazy i Tuczn, a od wschodu – Kodeń.

Położenie gminy Piszczac na tle województwa lubelskiego

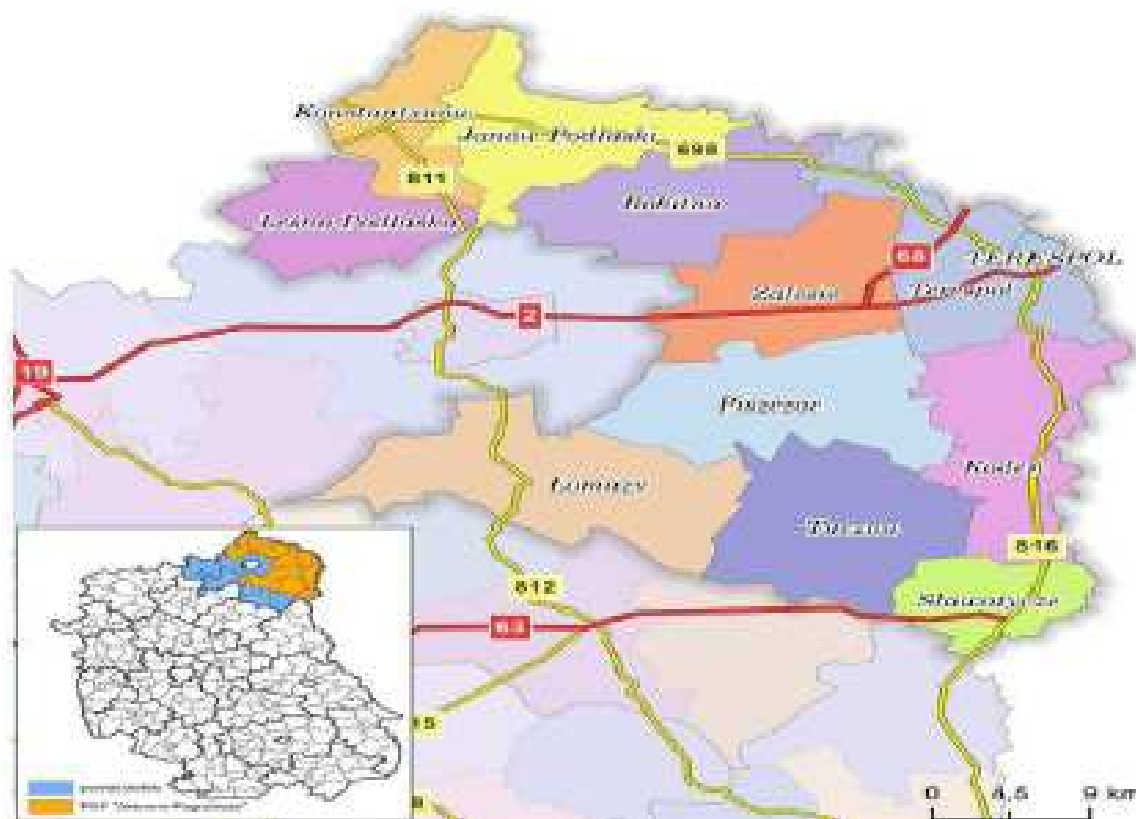

Źródło: <http://pl.wikipedia.org>

Gmina Piszczac zajmuje obszar 170,19 km², co stanowi około 6,18% powierzchni całego powiatu bialskiego oraz 0,68% powierzchni województwa lubelskiego. Powierzchnia gminy jest większa niż przeciętna powierzchnia gminy wiejskiej w województwie lubelskim, która wynosi 127 km².¹ Gmina Piszczac jest jedną z 17 gmin wiejskich (Biała Podlaska, Drelów, Janów Podlaski, Kodeń, Konstantynów, Leśna Podlaska, Łomazy, Międzyrzec Podlaski, Piszczac, Rokitno, Rossosz, Sławatycze, Sosnówka, Terespol, Tuczna, Wisznice i Zalesie), które łącznie z dwiema gminami miejskimi (Międzyrzec Podlaski i Terespol), wchodzi w skład powiatu bialskiego.

¹ „Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 roku” GUS.

Usytuowanie gminy Piszczac na tle powiatu bialskiego

Źródło: Aneks statystyczno-diagnostyczny do Zintegrowanej Strategii Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego "Aktywne Pogranicze" na lata 2014-2020 z perspektywą do roku 2030

Siedzibą gminy jest miejscowość Piszczac, oddalona o 20 km od Białej Podlaskiej oraz 120 km od Lublina - stolicy województwa lubelskiego. Przez jej terytorium przebiega najważniejszy szlak kolejowy Europy, magistrala Berlin – Warszawa - Moskwa (stacje kolejowe Chotyłów i Dobryńka). Od strony wschodniej dociera do niej szeroki tor, łączący gminę z siecią kolejową Białorusi, stanowiąc odnogi (stacje przeładunkowe) "suchego portu" w Małaszewiczach, jak Kowalewo, Wólka, Raniewo. Na terenie gminy nie ma dróg krajowych. Drogi powiatowe łączą Piszczac z Białą Podlaską oraz przejściami granicznymi w Terespolu - 25 km, w Kukurykach - 25 km i Sławatyczach - 29 km.

Gmina Piszczac łączy się z zewnętrznym układem komunikacyjnym regionu za pomocą sieci dróg powiatowych. Drogi zaliczane do kategorii krajowych nie występują na terenie gminy Piszczac. Długość dróg powiatowych w obrębie gminy wynosi 90,7 km, w tym 77,73% to drogi utwardzone. Długość dróg gminnych łącznie (utwardzonych i

nieutwardzonych) wynosi 188 km, z czego większość, bo aż 79,79%, stanowią drogi nieutwardzone. Podstawowy układ komunikacyjny uzupełniony jest w poszczególnych miejscowościach przez ogólnodostępne drogi lokalne i wewnętrzne (nie zaliczone do żadnej z ww. kategorii dróg), pełniące rolę dojazdową do gruntów rolnych i leśnych, obsługujące tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowo-produkcyjnej.

1.2. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Teren całej gminy Piszczac ma charakter średnio falistej równiny. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana. Różnice wysokości względnej dochodzą do 20 m. Na obszarze gminy dominuje płasko równinny typ rzeźby terenu z niewielkim zróżnicowaniem wysokości. Na terenie gminy można wyróżnić obszary morfologii płaskiej i morfologii falistej. Obszary o morfologii płaskiej położone są na wysokościach bezwzględnych rzędu 140 – 146 m n.p.m. Na powierzchni występują liczne drobne obniżenia. Obszar budują głównie piaski średnio i drobnoziarniste. Zwierciadło wody gruntowej występuje 0.5 – 1.5 m. Obszary o falistej morfologii położone są na wysokościach bezwzględnych 145 – 156 m n.p.m. Obszar budują głównie piaski średnio i gruboziarniste dodatkowo występuje niejednorodność litologiczna. Zwierciadło wody gruntowej występuje na 2.0 – 4.0 m. Morena denna występuje głównie w południowej części gminy. Powierzchnia jest na ogół płaska lub lekko falista z lekkimi wzniesieniami typu kemów. Wzgórza moreny czołowej występują w południowo – wschodniej części gminy - rejon miejscowości Kolonia Piszczac, gdzie wysokości względne wynoszą do 7.0 m. i pagórkowaty rejon Dobrynki. Obniżenia powytopiskowe tworzą sieć odpływów powierzchniowych poprzez różnego rodzaju cieki. Stąd współczesne doliny rzeczne np. Lutnia, są zaadaptowanymi obniżeniami powytopiskowymi. Piaski eoliczne rozwiane występują głównie we wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Dobrynka i Zahorów. Pola te rozwinęły się na piaskach poziomów fluwiogłacyjnych i moren czołowych.

Największy obszar wśród użytków rolnych zajmują gleby klas V i IVb. Gleby klasy III nie występują, zaś IIIa występuje w śladowych ilościach. Gleby najsłabszej klasy VI występują na około 15% powierzchni gmin. Między poszczególnymi sołectwami występują duże różnice w jakości gleb. Największy udział gleb klasy I – IVb mają miejscowości Połoski, Zahorów, Ortel Królewski I, Nowy Dwór, Ortel Królewski II. W pozostałych miejscowościach udział ten nie przekracza 50%. W sołectwach Janówka i Popiel grunty tych klas nie występują. Bardzo słabe grunty posiada również Piszczac, Dobrynka i Chotyłów. Większość gruntów

ornych gminy zaliczana jest do kompleksu żytniego słabego. Pozostałą część zajmują kompleksy: żytni dobry i żytni bardzo słaby, zbożowo-pastewny słaby, żytni bardzo dobry oraz zbożowo-pastewny mocny. Użytki zielone zaliczane są do średnich i słabych.

Pod względem środowiskowym, obszar gminy należy do zlewni Bugu, jednego z czterech obszarów wyodrębnionych na obszarze województwa (zlewnia San i Sanna, zlewnia Wisła, zlewnia Wieprz i zlewnia Bug). Powierzchnia zlewni Bugu w ramach województwa obejmuje 8 965 km². Zajmuje obszar wschodniej i północnej części województwa. W obrębie województwa znajduje się 22.8% obszaru całkowitej zlewni Bugu oraz 46,2% polskiej zlewni tej rzeki. Na obszarze zlewni położone są dwa powiaty grodzkie: chełmski i bialski, prawie w całości powiaty tomaszowski, hrubieszowski, włodawski oraz fragmenty powiatów zamojskiego, parczewskiego, radzyńskiego i łukowskiego, a także skrawki powiatów krasnostawskiego i łączyńskiego. Przez teren gminy Piszczaca przepływa pięć rzek: Zielawa, Werbla, Struga, Lutnia i Czapelka. Od strony zachodniej rzeka Zielawa przepływa przez Ortel Królewski II i wpada do rzeki Krzny, od strony południowej rzeka Struga przepływa przez Wólkę Kościeniewicką, Wyczółki i wpada do rzeki Lutni, również od strony południowej rzeka Werbla przepływa przez Kolonię Piszczac i Dąbrowicę i wpada do rzeki Lutni. Rzeka Czapelka przepływa od strony wschodniej gminy przez miejscowość Zahorów i wpada do Bugu, rzeka Lutnia przepływa przez teren gminy z północy na południe i przepływa przez następujące miejscowości: Chotyłów, Piszczac, Kościeniewicze i Janówkę i wpada do rzeki Zielawy.

Warunki hydrogeologiczne w osadach trzeciorzędowych kształtują się w zależności od miąższości tych osadów i ich wykształcenia litologicznego. Zwierciadło wód trzeciorzędowych jest z reguły napięte i stabilizuje się przeważnie kilka metrów poniżej powierzchni terenu. Występowanie wód powierzchniowych w utworach czwartorzędowych, przewidzianych do ujmowania studniami wierconymi jest na głębokościach 30 – 60 m. Użytkowe warstwy wodonośne zbudowane są z utworów żwirowo - piaszczystych, posiadających miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Zwierciadło wody jest swobodne lub lekko napięte. W rejonie Piszczaca warunki hydrogeologiczne są dobre. Spodziewane wydajności z pojedynczej studni wynoszą od 15 do 60 m³/h. Wody czwartorzędowe i trzeciorzędowe nie wykazują między sobą istotnych różnic pod względem jakościowym. W zasadzie każdorazowo należy liczyć się z koniecznością odżelazienia. Jak wynika z budowy geologicznej omawianego terenu użytkowe warstwy wodonośne, zarówno czwartorzędowe jak i trzeciorzędowe, występują na ogół na znacznej głębokości, pod dużym

nakładem utworów nieprzepuszczalnych, bądź słabo przepuszczalnych. Stanowi to naturalną ochronę wód przed zanieczyszczeniem. Jedynie tam, gdzie użytkowa warstwa wodonośna występuje płytko należy zwrócić szczególną uwagę na właściwą lokalizację studni i zachowanie odpowiednich stref ochrony sanitarnej.

W granicach administracyjnych gminy lasy i zadrzewienia zajmują powierzchnię 4 603 ha, co stanowi 27,06 % powierzchni gminy. W strukturze gatunkowej drzewostanów lasów dominują sosna i modrzew (65,8 %), mniejszy udział ma dąb, jesion, klon i wiąz (15,3 %). W zależności od warunków glebowych, klimatycznych i wodnych wytworzyły się różne typy siedliskowe lasów, w których dominuje bór świeży (14,6 %) i bór mieszany świeży (16,4 %), natomiast siedliska lasu mieszanego świeżego zajmują 21,7 % i lasu świeżego 24,3 %. Bór mieszany świeży, bór świeży i las mieszany zajmują ok. 80 % powierzchni leśnej administrowanej przez PGL. Na terenie gminy Piszczac występują złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej (gliny i ily). Na bazie powyższych złóż pracuje cegielnia w Chotyłowie.

1.4. DZIEDZICTWO KULTUROWE

1.4.1. RYS HISTORYCZNY

Początki dziejów Piszczaca nie są dokładnie znane. W okresie wczesnośredniowiecznym ziemie nad rzeką Piszczanką oraz Werbią zamieszkiwane były prawdopodobnie przez plemię Bużan. W XIII i XIV wieku zasiedlała je głównie (pochodząca zza Buga) ludność rusińska, natomiast w następnych wiekach przybywali tu również osadnicy z Mazowsza i Korony. Proces ten doprowadził do dyfuzji kulturowej, tworząc swoisty konglomerat kultury łacińskiej i bizantyjskiej, widoczny nie tylko w wierzeniach religijnych, ale również w tradycjach oraz obyczajach.

Na rozwój osadnictwa na terenie obecnego Piszczac wpłynęło wiele czynników, m.in. korzystne usytuowanie geograficzne w pobliżu rzek, intensyfikacja politycznych i handlowych kontaktów polsko- litewskich. Z Wilna do Krakowa prowadził, liczący ponad 900 kilometrów gościniec krakowsko-wileński. Jego częścią był gościniec lubelski łączący Brześć z Lublinem i przebiegający m.in. przez Pieszczatkę i Dobrynkę.

Źródło: <http://turystyka.krasnik.eu/index.php/szlaki-turystyczne/13-szlak-jagiellonski>

W miejscowościach położonych przy szlakach komunikacyjno-handlowych powstawały stacje, (zajazdy), w których można było zjeść i odpocząć przed dalszą podróżą. Najprawdopodobniej to właśnie powstanie stacji królewskiej nad rzeką Piszczanką stało się zaczątkiem procesu tworzenia się osady Pieszczałki. Sama zaś nazwa pochodzi zapewne od staroruskiego słowa „pieszcza” - żywność, pożywienie. Pierwsze wzmianki o jej istnieniu pojawiają się w źródłach historycznych w latach dwudziestych XVI wieku., czyli jeszcze przed lokacją miasta. Dowodzi to, że Pieszczałka nie była lokowana na „surowym korzeniu”, ale powstała z przekształcenia istniejącej już osady. Dokument lokacji miasta 29 marca 1530

roku wystawił król Zygmunt I Stary, a pierwszym jego wójtem został Paweł Kotwicz. Pieszczatka posiadała typowy układ przestrzenny miast lokowanych na prawie magdeburskim z placem targowym w centrum, na którym co wtorku odbywały się targi. Miasto i włości przyległe obejmujące m.in. Dobrynę, Dąbrowicę Małą, Połoski, Wyczołki należały do dóbr królewskich. Przy granicy z dworem łomaskim wzniesiony został dwór wraz zapleczem gospodarczym. Służył on królowi i jego świcie jako miejsce postoju w czasie podróży gościńcem krakowsko – wileńskim. Herb „człowieka z „krogulcem” otrzymała Pieszczatka 4 sierpnia 1569 r. od króla Zygmunta II Augusta. U schyłku XVI wieku miasto liczyło ok. 1400 mieszkańców, wśród których przeważała ludność pochodzenia rusińskiego (ok. 60 %), ludność pochodzenia polskiego stanowiła ok. 35 %, zaś żydowskiego ok. 5%. W drugiej połowie XVII wieku Piszczac otrzymał w dzierżawę Michał Kazimierz Radziwiłł. W posiadaniu Radziwiłłów miasto pozostawało do 1747 r., kiedy to ponownie wróciło do dóbr królewskich.

Po III rozbiórce Polski (1795 r.) Piszczac znalazł się pod zaborem austriackim, zaś po kongresie wiedeńskim (1815 r.) - po zaborem rosyjskim. W 1869 r. na mocy ukaz cesarskiego Piszczac utracił prawa miejskie i został przekształcony w osadę, którą pozostaje do dzisiaj. Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w listopadzie 1918 r. Piszczac zamieszkiwało ok. 1000 osób. Gmina Piszczac składa się wówczas z 11 gromad: Choroszczyńska, Chotyłów, Dobrynka, Kolonia Piszczac, Nowy Dwór, Piszczac, Połoski, Popiel, Trojanów, Wołoszki i Zahorów.

W okresie międzywojennym w Piszczacu swoje siedziby miały różne organizacje społeczne, m.in.: Oddział Związku Strzeleckiego, Ochotnicza Straż Ogniowa (prezes - Józef Wójcik, komendant - Stanisław Zieliński), Koło Rezerwistów Wojska Polskiego, Koło Ligii i Obrony Przeciwpowietrznej i Przeciwigazowej, Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej, Koło Ligi Morskiej i Kolonialnej, Koło Związku Młodzieży Wiejskiej, Kółko Rolnicze, Urząd Pocztowo-Telekomunikacyjny, Posterunek Policji Państwowej, Sąd Grodzki, kościół rzymskokatolicki, bożnica żydowska. Działały też instytucje finansowe - Gmina Kasa Pożyczkowo-Oszczędnościowa oraz żydowska Kasa „GewmiłusChased”. Sercem miasteczka był częściowo brukowany rynek. Przebiegała przez niego szosa bita, ciągnąca się z Tuczej do Chotyłowa i dalej do Zalesia. Przez Piszczac przebiegała droga Biała Podlaska-Sławatycze, mająca w okresie międzywojennym status drogi wojewódzkiej. Posiadała ona brukowaną nawierzchnię. Oprócz niej tylko droga gminna Piszczac-Połoski miała podobną nawierzchnię, pozostałe drogi były drogami gruntowymi.

W okresie II wojny światowej na terenie gminy Piszczac rozwijała się działalność niepodległościowa. Na czele V rejonu ZWZ-AK obejmującego gminę Piszczac stanął Stanisław Lewicki ps. „Rogala”. Piszczacki oddział AK składał się z trzech plutonów: I obejmował Piszczac i Chotyłów, II- Choroszczynkę i Trojanów, III- Dobrynę i Nowy Dwór. Oprócz walki zbrojnej i dywersji w Piszczacu rozwijało się także tajne nauczanie. Odbywało się ono w działających pod nadzorem władz okupacyjnych szkołach podstawowych, oraz w domach prywatnych, najczęściej należących do nauczycieli. Piszczac został wyzwolony spod okupacji niemieckiej 24 lipca 1944 r. przez oddziały 70-tej Armii Czerwonej z 1. Frontu Białoruskiego.

Wkroczenie Armii Czerwonej do Polski zapoczątkowało proces daleko idących zmian polityczno-społecznych i ekonomicznych. Rozpoczął się proces stalinizacji Polski. Od połowy 1947 r. rejon Piszczac-Chotyłów stał się punktem zbornym ludności wysiedlanej z powiatu bialskiego na tzw. Ziemie Odzyskane. Na początku lat pięćdziesiątych Piszczac liczył ok. 2 tys. mieszkańców. W osadzie znajdował się Urząd Gminy, posterunek Milicji Obywatelskiej, Urząd Pocztowy, Szkoła Podstawowa, kościół parafialny, kilka sklepów, dwie piekarnie, apteka. Na terenie gminy działalność prowadziła Spółdzielnia Produkcyjna, Ośrodek Maszynowy, Konserwacyjna Spółka Wodna, Ośrodek Zdrowia, Straż Pożarna. W latach pięćdziesiątych sukcesywnie postępowała elektryfikacja i poprawiała się infrastruktura drogowa. Osada była też znanym na rynku lokalnym ośrodkiem handlu końmi i bydłem.

Po wprowadzeniu w 1975 r. nowego podziału administracyjnego Polski osada Piszczac została siedzibą jednej z 32 gmin w nowoutworzonym województwie białkopodlaskim. Okres lat siedemdziesiątych był czasem rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, handlowej i usługowej w Piszczacu – ulice były utwardzane i asfaltowane, powstawały nowe sklepy, zakłady rzemieślnicze, przedszkole, gospoda „Ludowa”, działalność prowadził Bank Spółdzielczy, Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”. Piszczac był ważnym ośrodkiem handlu i usług na rynku lokalnym. Znajdowały się też tu siedziby organizacji politycznych - Gminnego Komitetu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Gminnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Związku Socjalistycznej Młodzieży Polskiej.

Ożywienie społeczno-polityczne mieszkańców Piszczaca nastąpiło wiosną 1989 r. Wówczas nadzieje na odzyskanie wolności i przywrócenie systemu demokratycznego przyczyniły się do ich aktywizacji i zaangażowania w transformację ustrojową. Piszczac wkraczał w nowy okres dziejów, zapisany na kartach III Rzeczypospolitej. 27 maja 1990

roku odbyły się pierwsze wolne i demokratyczne wybory samorządowe, w wyniku których radnymi zostali: Korneluk Jadwiga, Sojka Stefan, Szymczak Bronisław, Jaśkiewicz Marian, Moniuszko Henryk, Wrona Stanisław, Kaczan Edward, Soćko Henryk, Maksymiuk Jan, Strzemecki Edward, Iwanowski Ireneusz, Korzeniewski Włodzimierz, Tymoszuć Paweł, Kurowski Jan, Warda Stanisław, Lewandowski Marek, Antończyk Józef, Markowski Eugeniusz, Wrzaszcz Ryszard, Dawidziuk Stanisław, Marciniuk Henryk. Rada wybrała na wójta gminy Jana Kurowskiego. Władze samorządowe Gminy Piszczac rozwijały przez 30 lat infrastrukturę społeczną, techniczną, komunikacyjną, inwestowały w szkolnictwo i kulturę, tworząc dogodne warunki dla rozwoju gminy oraz zaspokajania potrzeb jej mieszkańców.

1.4.2. URBANISTYKA

Piszczac jako ośrodek gminny jest miejscowością o układzie urbanistycznym małomiasteczkowym. Sieć osadnicza gminy Piszczac jest charakterystyczna dla gmin wiejskich na wschodzie kraju. Przeważają tutaj wsie – ulicówki, charakteryzujące się zwartą zabudową mieszkaniową po obu stronach. W gminie występują również miejscowości typu rzędówka, ciągnące się wzdłuż prostej drogi z luźną zabudową, często występujące tylko po jednej stronie. Wielkość jednostek osadniczych jest bardzo zróżnicowana.

Zabudowa mieszkaniowa gminy Piszczac ukształtowana została w oparciu o podstawową i tradycyjną funkcję gminy, jaką jest rolnictwo. Na jej obszarze dominuje budownictwo charakterystyczne dla osadnictwa wiejskiego pod względem zarówno formy, jak i funkcji - budynek mieszkalny jednorodzinny z towarzyszącą zabudową związaną z działalnością gospodarczą mieszkańców. Na terenie gminy występuje również zabudowa jednorodzinna, wielorodzinna i letniskowa (rekreacji indywidualnej). Lokalne zgrupowania osadnicze mają głównie zagrodowy charakter zabudowy, w którym zlokalizowane są ośrodki usług i miejsc pracy związanej z działalnością pozarolniczą.

1.4.3 ZABYTKOWY I TURYSTYCZNY ZASÓB GMINY PISZCZAC

Największą atrakcją turystyczną gminy są zabytki podlaskiej architektury sakralnej z XVII – XIX wieku, wznoszone rękoma miejscowych cieśli w niepowtarzalnym stylu. W żadnej innej gminie powiatu nie zachowało się tyle przykładów ludowej architektury unickiej, jak na terenie gminy Piszczac. Warto zobaczyć drewniany kościół w Kościeniewiczach zbudowany w latach 1673 – 82 jako cerkiew unicka oraz w Ortelu Królewskim wzniesiony również jako cerkiew unicka w 1706 roku przez cieślę Nazarona. Należy też zwrócić uwagę

na zabytkowy kościół w Połoskach zbudowany w II połowie XIX wieku. Pierwotnie świątynia była cerkwią unicka.

W Piszczacu jest murowany kościół parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z 1870 roku (dawna cerkiew unicka, a potem prawosławna), zaś na terenie cmentarza parafialnego znajduje się drewniana kaplica cmentarna z początku XIX wieku. Przykładami świeckiej architektury XIX wiekowej jest dwór murowany rodziny Komorowskich w Zalutyniu, wzniesiony w II połowie XIX wieku oraz dworek w Kościeniewiczach. Wokół tych obiektów zachowały się dwa dawne parki dworskie – Zagoścień, założony na przełomie XVIII – XIX wieku, w okresie międzywojennym był własnością Marii Ługowskiej, obecnie obiekt jest własnością prywatną tej rodziny oraz XIX wiekowy park w Zalutyniu. Warto również odwiedzić cmentarz w Dobrynce, pamiętający czasy I wojny światowej oraz cerkiew prawosławną w Zahorowie. Innym walorem turystycznym jest poleski krajobraz – równiny poprzecinane rzeczkami, z kompleksami lasów i oczkami bagien. Dominujące typy siedliskowe lasu to: bór mieszany świeży, bór świeży, bór wilgotny bór mieszany wilgotny. Wzdłuż zachodniej granicy gminy przepływa rzeka Zielawa, dopływ Krzny. Przez środkową część gminy przepływa Lutnia wpadająca do Zielawy. Z mniejszych rzeczek jest jeszcze Werbla wpadająca do Lutni, Czapelka płynąca w kierunku północno – wschodnim oraz Piszczalka wpadająca do Lutni.

2. REALIZACJA POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII ORAZ UCHWAŁ RADY GMINY

2.1. STRATEGIE

Budowanie planów strategicznych rozwoju gminy wiązało się z przeprowadzanymi konsultacjami społecznymi, dyskusjami na posiedzeniach komisji oraz sesjach rady gminy. Efekty dyskusji oraz wyniki konsultacji stały się podstawą do sformułowania oczekiwań mieszkańców i zdiagnozowania problemów z jakimi się spotykają. Strategiczne kierunki rozwoju gminy związane są z inwestycjami w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz dbałością o czyste powietrze, bowiem głównym źródłem jego zanieczyszczeń jest emisja z procesów grzewczych opartych na węglu, w tym emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. Realizacja projektów i przedsięwzięć opierających się na zrównoważonym programie gospodarki niskoemisyjnej poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, montaż ogniw fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych i pomp ciepła zmierza

do optymalizacji kosztów wydatkowanych na energię ciepłą i elektryczną przy jednoczesnym minimalizowaniu negatywnych skutków emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń w wyniku wykorzystania ciepła i prądu.

Głównym celem strategicznym gminy jest „Zrównoważony rozwój Gminy Piszczac zapewniający wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i socjalnego oraz poprawę jakości życia mieszkańców”. Strategia ta jest punktem odniesienia do sformułowania głównych celów operacyjnych:

- a) inwestycje w odnawialne źródła energii
- b) rozwój infrastruktury technicznej i społecznej,
- c) rozwój lokalnej przedsiębiorczości,
- d) wspieranie i rozwój aktywności społecznej mieszkańców gminy, w tym dzieci i młodzieży.

Realizacji przyjętej strategii rozwoju gminy służą przyjęte programy oraz plany wieloletnie, takie m.in. jak:

- a) Zintegrowana Strategia Rozwoju Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego "Aktywne Pogranicze" na lata 2015 - 2020 ,
- b) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piszczac na lata 2018-2024,
- c) Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Piszczac na lata 2017-2023,
- d) Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Piszczac z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień,
- e) Gminny program przeciwdziałania narkomanii oraz niktynizmowi,
- f) Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Piszczac
- g) remonty i przebudowa dróg gminnych i powiatowych,
- h) montaż odnawialnych źródeł energii,
- i) poprawa efektywności wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Piszczac,
- j) rozbudowa budynku OSP w Chotyłowie oraz kontynuacja rozbudowy budynku OSP w Piszczacu.

2.2. STOPIEŃ ZAAWANSOWANIA REALIZACJI PROGRAMÓW WIELOLETNICH

Nazwa programu - projektu	Lata realiz. projektu	Planowane łączne nakłady finansowe w zł	Wydatki poniesione w okresie realizacji programu w zł.	w tym poniesione na dzień 31.12.2019 r. w zł.
3	5	6	7	8
OGÓŁEM		26 330 973,97		
Rewitalizacja obszaru zdegradowanego w gminie Piszczac poprzez modernizację infrastruktury i uporządkowanie przestrzeni publicznej.	2018/2020	9 430 540,97	21 525,00	21 525,00
Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Piszczac	2019/2022	8 632 498,00	33 210,00	33 210,00
Poprawa efektywności wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Piszczac - zadanie I	2019/2021	3 105 804,00	64 944,00	64 944,00
Poprawa efektywności wykorzystania energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Piszczac - zadanie II	2019/2021	2 535 131,00	53 136,00	53 136,00
Rozbudowa budynku OSP w Chotyłowiu oraz kontynuacja rozbudowy budynku OSP w Piszczacu	2016/2019	300 000,00	300 000,00	50 000,00
Przebudowa drogi gminnej nr 100986L we wsi Zahorów	2019/2020	2 061 500,00	0,00	4 305,00

Rozbudowa wiejskiej Trojanów	światlicy we wsi	2017/2019	265 500,00	143 045,37	55 503,50
---	---------------------------------	-----------	------------	------------	-----------

2.3. UCHWAŁY

W 2019 roku Rada Gminy podjęła 70 uchwał (w roku 2018 – 60 uchwał).

L.p.	Data podjęcia uchwały	Nr uchwały	W sprawie
1	29.01.2019	IV/24/2019	uchwały budżetowej na rok 2019
2	29.01.2019	IV/25/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
3	29.01.2019	IV/26/2019	uchwalenia „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piszczac”
4	29.01.2019	IV/27/2019	ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023
5	29.01.2019	IV/28/2019	wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy wynajmu nieruchomości na czas oznaczony do 3 lat
6	27.03.2019	V/29/2019	zmiany uchwały Nr XII/61/2011 Rady Gminy Piszczac w sprawie Statutów Sołectw w Gminie Piszczac
7	27.03.2019	V/30/2019	określenia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Piszczac na rok 2019
8	27.03.2019	V/31/2019	określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Piszczac oraz warunków całkowitego lub częściowego zwolnienia z tych opłat
9	27.03.2019	V/32/2019	ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Piszczac oraz określenia granic ich obwodów od dnia 1 września 2019 r.
10	27.03.2019	V/33/2019	określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piszczac, pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze
11	27.03.2019	V/34/2019	zmiany załącznika nr 1 do Uchwały Nr XXXI/174/2017 Rady Gminy Piszczac z dnia 28 września 2017 roku w sprawie uchwalenia

			Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Piszczac na lata 2017 – 2019
12	27.03.2019	V/35/2019	wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy wynajmu nieruchomości na czas oznaczony do 3 lat
13	27.03.2019	V/36/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
14	27.03.2019	V/37/2019	zmian w uchwale budżetowej na 2019 rok
15	19.06.2019	VI/38/2019	zmian w uchwale budżetowej na 2019 rok
16	19.06.2019	VI/39/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
17	26.06.2019	VII/40/2019	udzielenia wotum zaufania Wójtowi Gminy za 2018 rok
18	26.06.2019	VII/41/2019	rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem Wójta Gminy Piszczac z wykonania budżetu za 2018 rok
19	26.06.2019	VII/42/2019	udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu wykonania budżetu za 2018 rok
20	26.06.2019	VII/43/2019	wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia w sprawie: powierzenia Gminie Miejskiej Biała Podlaska realizacji zadania w zakresie udzielenia mieszkańcom Gminy Piszczac schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni dla osób bezdomnych
21	26.06.2019	VII/44/2019	określenia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Piszczac na rok 2019
22	26.06.2019	VII/45/2019	określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Piszczac oraz warunków całkowitego lub częściowego zwolnienia z tych opłat
23	26.06.2019	VII/46/2019	powołania Zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników
24	26.06.2019	VII/47/2019	wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości
25	26.06.2019	VII/48/2019	wyrażenia zgody na zbycie mienia stanowiącego własność Gminy Piszczac
26	26.06.2019	VII/49/2019	ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego
27	26.09.2019	VIII/50/2019	zmian w uchwale budżetowej na rok 2019
28	26.09.2019	VIII/51/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
29	26.09.2019	VIII/52/2019	zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników
30	26.09.2019	VIII/53/2019	przystąpienia do Stowarzyszenia „Instytut Rozwoju Samorządu Terytorialnego Województwa Lubelskiego”
31	26.09.2019	VIII/54/2019	stwierdzenia zakończenia działalności Publicznego Gimnazjum nr 1 im. Papieża Jana Pawła II w Piszczacu

32	26.09.2019	VIII/55/2019	stwierdzenia zakończenia działalności Publicznego Gimnazjum nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Chotyłowiu
33	26.09.2019	VIII/56/2019	wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Gminą Terespol w zakresie dowozu dzieci z Gminy Terespol do Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Żalutyniu
34	26.09.2019	VIII/57/2019	wyrażenia zgody na wdzierżawienie bez przetargu nieruchomości stanowiącej własność Gminy Piszczac
35	26.09.2019	VIII/58/2019	wyrażenia zgody na wniesienie udziałów do „EKO-NOWA” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ul. Terespolska 38 21-530 Piszczac w której Gmina Piszczac posiada 100% udziałów
36	26.09.2019	VIII/59/2019	wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości
37	23.10.2019	IX/60/2019	zmian w uchwale budżetowej na 2019 rok
38	23.10.2019	IX/61/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
39	23.10.2019	IX/62/2019	powołania Komisji Skrutacyjnej do przeprowadzenia głosowania na ławnika do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej
40	23.10.2019	IX/63/2019	wyboru ławnika do Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej na kadencję 2020-2023
41	23.10.2019	IX/64/2019	zabezpieczenia w budżecie na 2020 rok środków finansowych na wykonanie zadania inwestycyjnego
42	29.11.2019	X/65/2019	zmian w uchwale budżetowej na rok 2019
43	29.11.2019	X/66/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
44	29.11.2019	X/67/2019	określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie gminy Piszczac na rok 2020
45	29.11.2019	X/68/2019	wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości na terenie gminy Piszczac
46	29.11.2019	X/69/2019	obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej do obliczenia podatku rolnego na 2020 rok
47	29.11.2019	X/70/2019	wprowadzenia zwolnień od podatku rolnego
48	29.11.2019	X/71/2019	zarządzenia poboru podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego od osób fizycznych w drodze inkasa, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso
49	29.11.2019	X/72/2019	określenia wysokości rocznych stawek podatku od środków transportowych obowiązujących na terenie gminy Piszczac na 2020 rok
50	29.11.2019	X/73/2019	uchwalenia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Piszczac
51	29.11.2019	X/74/2019	wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki takiej opłaty
52	29.11.2019	X/75/2019	zwolnień z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi

			właścicieli kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym
53	29.11.2019	X/76/2019	postanowienia o odpłatnym przyjmowaniu przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych odpadów z działalności rolniczej i niestanowiących odpadów komunalnych
54	29.11.2019	X/77/2019	zabezpieczenia środków finansowych na pokrycie utrzymania trwałości projektu „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w województwie lubelskim”
55	29.11.2019	X/78/2019	zmiany uchwały Nr XXI/139/2009 Rady Gminy Piszczac z dnia 18 lutego 2009 r. w sprawie regulaminu przyznawania dodatków oraz wynagradzania za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw dla nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Piszczac
56	29.11.2019	X/79/2019	przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Piszczac z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2020 r.
57	29.11.2019	X/80/2019	sprzedaży nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste na rzecz jej użytkownika wieczystego
58	29.11.2019	X/81/2019	określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości znajdującej się na terenie Gminy Piszczac
59	29.11.2019	X/82/2019	przystąpienia Gminy Piszczac do realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” edycja 2019-2020 realizowanego ze środków Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych
60	29.11.2019	X/83/2019	wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia w sprawie powierzenia Gminie miejskiej Biała Podlaska realizacji zadania w zakresie udzielenia mieszkańcom Gminy Piszczac schronienia poprzez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni dla osób bezdomnych
61	12.12.2019	XI/84/2019	Udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Białskiemu w zakresie zadania inwestycyjnego
62	30.12.2019	XII/85/2019	zmian w uchwale budżetowej na rok 2019
63	30.12.2019	XII/86/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej
64	30.12.2019	XII/87/2019	uchwały budżetowej na 2020 rok
65	30.12.2019	XII/88/2019	ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych
66	30.12.2019	XII/89/2019	przyjęcia planów pracy komisji stałych Rady Gminy na 2020 rok
67	30.12.2019	XII/90/2019	zniesienia formy ochrony przyrody z drzew uznanych za pomnik przyrody terenie Gminy Piszczac

68	30.12.2019	XII/91/2019	przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych Gminy Piszczac na rok 2020 z uwzględnieniem profilaktyki uzależnień
69	30.12.2019	XII/92/2019	przyjęcia gminnego programu przeciwdziałania narkomanii oraz niktynizmu w Gminie Piszczac na rok 2020
70	30.12.2019	XII/93/2019	zmian wieloletniej prognozy finansowej na 2020 rok

Lubelski Urząd Wojewódzki wszczął postępowanie wobec dwóch uchwał:

a) IV 26/2019 z dnia 29 stycznia 2019 roku w sprawie uchwalenia Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Piszczac, w części obejmującej § 3 ust.2 oraz §12 ust.1, ust.2, ust.3 w brzmieniu „uzgodnienia branżowe z użytkownikami urządzeń podziemnych i właścicielami terenu” Regulaminu, stanowiącego załącznik do uchwały. W związku tym Rada Gminy podjęła nową uchwałę dostosowaną do obowiązujących przepisów prawa.

b) Nr V/30/2019 z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Piszczac w 2019 roku z powodu braku publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym. W związku tym Rada Gminy podjęła nową uchwałę dostosowaną do obowiązujących przepisów prawa.

Wszystkie uchwały zostały wykonane.

3. FINANSE GMINY

3.1. WYKONANIE BUDŻETU GMINY ZA 2019 r. – DOCHODY

Wykonane	Bieżące	Majątkowe	Własne	Na podstawie porozumień
38 740 792, 96 zł	34 074 961,25 zł	4 665 831,71 zł	38 639 995,96 zł	100 797,00 zł

DOCHODY WŁASNE GMINY

Na dochody własne gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne,
- dochody z majątku gminy,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Struktura podatków i opłat lokalnych.

Rodzaje podatków	Wysokość wpływu podatku
Podatek od nieruchomości	944 465,24 zł
Wpływy z karty podatkowej	3 488,00 zł
Podatek rolny	399 489,06 zł
Podatek leśny	154 053,22 zł
Podatek od środków transportu	71 775,00 zł
Podatek od spadków i darowizn	2 714,00 zł
Podatek od czynności cywilnoprawnych	148 299,36 zł
Wpływy z odsetek od nieterminowych wpłat z tytułu podatków i opłat	33 047,89 zł
Opłata targowa	35 125,00 zł

Opłata skarbowa	20 155,20 zł
Podatek od osób fizycznych	3 644 959,00 zł
Podatek od osób prawnych	22 149,60 zł
Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	13 824,99 zł
Wpływy z opłat za składowanie odpadów	402 016,19 zł
Opłata za wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	82 220,96 zł
Wpływy z innych opłat	119 015,72 zł

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Piszczac za 2019 rok .

Gmina otrzymała 2019 roku dotację ze środków Unii Europejskiej w kwocie 3.193.104.48 zł. Dotacja zrefundowana została za poniesione koszty w budowie za 2018 rok pn. „Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w gminie Piszczac poprzez wykorzystanie OZE” oraz dofinansowanie w ramach projektu pn. „Rewitalizacja obszaru zdegradowanego w gminie Piszczac poprzez modernizację infrastruktury i uporządkowanie przestrzeni publicznej” w kwocie 23.799,99 zł.

3.2. WYKONANIE BUDŻETU GMINY ZA 2019 r. – WYDATKI

Wykonane	Bieżące	Majątkowe	Zadania własne	Zadania zlecone	Na podstawie porozumień
35 935 022,50 zł	32 097 419,80 zł	3 837 602,70 zł	18 891 281,72 zł	10 793 253,69 zł	6 250 487,09 zł

Zadłużenie Gminy Piszczac za 2019 rok wyniosło 15 790 064,00 zł.

Zadłużenie Gminy Piszczac na koniec 2019 r. wynosiło 15 790 064,00 zł i było mniejsze niż na koniec 2018 r. o 1 912 789 zł.

4. NAKŁADY INWESTYCYJNE W 2019 r.

4.1. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Rozbudowa drogi powiatowej Nr 1051L Zalesie-Chotyłów-Piszczac-Tuczna-Sławatycze odcinek Zalesie -Piszczac od km 1+360,00 do km 7+979,72 - 3 534 198,50 zł

Inwestycja została podzielona na 2 etapy: od km 5+142,66 do km 7+979,72 od przejazdu kolejowego w Chotyłowie do skrzyżowania w Piszczacu oraz od km 2+500 do km 5+142,66 od granicy gminy Piszczac do przejazdu kolejowego w Chotyłowie. W ramach prac wykonana została nawierzchnia o szerokości 6 m, powstała ścieżka rowerowa i chodniki dla pieszych, stworzono zjazdy do posesji i rowy odwadniające. Dokonano też nasadzeń drzew. Przy drodze stanęły również zatoki autobusowe. Całkowita wartość zamówienia drugiego etapu wyniosła 3 534 198,50 zł. Na realizację zadania pozyskane zostały środki finansowe z Funduszu Dróg Samorządowych w wysokości 50 procent wartości inwestycji. Pozostałe 50 procent w równych częściach współfinansowane zostały przez powiat bialski i gminę Piszczac.

Budowa ul. Cegielnianej w Chotyłowie. 464.744,90 zł

W ramach zadania została wykonana dokumentacja techniczna oraz ogłoszono przetarg nieograniczony na roboty budowlane przy pomocy Grupy Doradczej Krzysztof Puchacz. Umowa na roboty budowlane została podpisana z Przedsiębiorstwem Budownictwa Drogowego „Tre -Drom” z Białej Podlaskiej. Wybudowana została droga o nawierzchni asfaltowej na dł. 400 m. Przy budowie drogi zapewniony był nadzór inwestorski. Całkowita wartość zadania wyniosła 464.744,90 zł. w tym dotacja celowa z budżetu Województwa Lubelskiego 90.000,00 zł

Budowa chodnika w Ortelu Królewskim Pierwszym – 16.999,83zł

W Ortelu Królewski Pierwszym został wybudowany chodnik z kostki brukowej. Zostały ustawione obrzeża drogowe oraz wykonano z kostki gr. 8 cm wjazdy. Zadanie wykonało Przedsiębiorstwo Budowano Usługowo Handlowe SŁAW -BUD z Piszczaca. Wartość zadania wyniosła 16.999,83 zł

Ułożenie z kostki brukowej drogi dojazdowej w m. Połoski Stare -48.431,25 zł

Wykonano drogę dojazdową w m. Połoski Stare. Została ułożona kostka brukowa wraz z krawężnikami na ławie betonowej. Wykonano także chodnik z kostki brukowej wraz z obrzeżami. Zadanie zostało wykonane przez Przedsiębiorstwo Budowano Usługowo Handlowe SŁAW -BUD z Piszczaca. Ogólna wartość zadania wyniosła 48.431,25 zł.

Modernizacja drogi gminnej w m. Trojanów- 55.350,00 zł

Została położona nowa nawierzchnia asfaltowa na drodze gminnej w m. Trojanów. Zadanie wykonało Przedsiębiorstwo Budownictwa Drogowego „Tre Drom” z Białej Podlaski. Całkowita wartość zadania 55 350,00 zł.

Modernizacja drogi gminnej w m. Piszczac ul. Spółdzielcza -55 350,00 zł

Na ul. Spółdzielczej w Piszczacu na odcinku o długości 150 mb. została wykonana warstwa wyrównawcza z mieszanki mineralno – bitumicznej. Wartość wykonanej modernizacji wyniosła 55.350,00 zł.

Przebudowa drogi gminnej nr 100986L w m. Zahorów -4.305,00 zł

Na zadanie „Przebudowa drogi gminnej w Zahorowie” Gmina Piszczac uzyskała dofinansowanie z Funduszu Dróg Samorządowych. W 2019 r. zostało przeprowadzone postępowanie przetargowe, przy pomocy Grupy Doradczej Krzysztof Puchacz. Wartość usługi wyniosła 4.305,00 zł. Umowa na roboty budowlane została podpisana z Przedsiębiorstwem Robót Drogowych Lubartów.

Realizacja zadania przewidziana jest na lata 2019-2020. W 2019 r. nie były dokonywane płatności za roboty budowlane.

Opracowanie projektu przebudowy drogi w Żalutyniu 40.000,00 zł

W ramach zadania została opracowana dokumentacja uproszczona wraz z projektem zmian w stałej organizacji ruchu. Dokumentację wykonał Grzegorz Kowalewski z Łomaz. Wartość zadania wyniosła 40.000,00 zł.

4.2. TURYSTYKA

Budowa grill parku w miejscowości Piszczac Trzeci. 11,320,00 zł

W 2019 roku kontynuowana była budowa grill parku w miejscowości Piszczac Trzeci. W ramach zadania zostały zakupione i wbudowane materiały budowlane na kwotę 11320,00 zł.

4.3. GOSPODARKA MIESZKANIOWA

Rewitalizacja obszaru zdegradowanego w gminie Piszczac poprzez modernizację infrastruktury i uporządkowanie przestrzeni publicznej -21.525,00 zł

W 2019 r. koszty związane z przygotowaniem dokumentacji aplikacyjnej do Urzędu Marszałkowskiego wyniosły 17 220,00 zł. Została podpisana umowa

o dofinansowanie projektu z Województwem Lubelskim. W drugim półroczu przy pomocy Grupy Doradczej Krzysztof Puchacz z Kalinówki został ogłoszony przetarg nieograniczony na zadanie „Zagospodarowanie zdegradowanego terenu przy ul. Cmentarnej dla potrzeb utworzenia targowiska gminnego w Piszczacu”. Wartość usługi wyniosła 4.305,00 zł. Została podpisana także umowa na roboty budowlane z INVESTMIL Grzegorz Chilimoniuk.

4.4. OCHOTNICZE STRAŻE POŻARNE

Rozbudowa budynku OSP w Chotyłowie oraz kontynuacja rozbudowy budynku OSP w Piszczacu – 50.000,00 zł

Kontynuowana była rozbudowa budynku OSP w Chotyłowie. Zostały zakupione materiały budowlane, wylane posadzki oraz położono tynk strukturalny na budynku remizo- świetlicy w Chotyłowie. Wydatkowano na te zadania środki w wysokości 50 000,00 zł.

4.5. GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA

Opracowanie dokumentacji pt. Montaż odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Piszczac – 33.210,00 zł

Został przygotowany projektu i został złożony wniosek o dofinansowanie projektu w Urzędzie Marszałkowskim. Projekt przewiduje montaż instalacji fotowoltaicznych, kolektorów słonecznych oraz kotłów na pellet w prywatnych gospodarstwach domowych mieszkańców Gminy Piszczac. Koszt związany z przygotowaniem dokumentacji aplikacyjnej do Urzędu Marszałkowskiego wyniósł 33 210,00 zł.

Rozbudowa oświetlenia drogowego w m. Piszczac i Chotyłów – 33.000,00 zł

Zostały wybudowane linie kablowe oświetlenia drogowego wydzielonego wraz ze słupami oświetleniowymi m. Piszczac ul. Piwna i Żwirowa oraz w Chotyłowie ul. Łąkowa, Brzozowa, Piaskowa i Dębowa. Zadanie wykonała firma ZARO Sp. z o.o. z Białej Podlaskiej. Wartość zadania 33.000,00 zł

Budowa oświetlenia ulicznego w Zalutyniu oraz wykonanie dokumentacji. 15 000 zł

W ramach zadania została wykonana dokumentacja projektowo -kosztorysowa oświetlenia drogowego w miejscowości Zalutyń. Na realizację zadania Gmina Piszczac otrzymała pozwolenie na budowę. Wartość zadania wyniosła 15.000,00 zł.

Poprawa efektywności wykorzystywania energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Piszczac- zadanie –I - 64. 944,00 zł

W 2019 r. kontynuowane były działania związane z przygotowaniem projektu. Projekt swym zakresem obejmuje termomodernizację budynków użyteczności publicznej tj.: Urząd Gminy, ZPO Piszczac oraz Szkoła Podstawowa w Dobrynce. Koszt związany z przygotowaniem dokumentacji aplikacyjnej do Urzędu Marszałkowskiego oraz dokumentacji technicznej wyniósł 64.944,00 zł.

Poprawa efektywności wykorzystywania energii w budynkach użyteczności publicznej na terenie gminy Piszczac- zadanie –II – 53. 136,00 zł

W 2019 r. kontynuowane były działania związane z przygotowaniem projektu. Projekt swym zakresem obejmuje termomodernizację Zespołu Placówek Oświatowych w Chotyłowie. Koszt związany z przygotowaniem dokumentacji aplikacyjnej do Urzędu Marszałkowskiego oraz dokumentacji technicznej wyniósł 53 136,00 zł.

4.6. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO.

Rozbudowa świetlicy wiejskiej we wsi Trojanów 55.503,50 zł

W 2019 r. kontynuowana była rozbudowa świetlicy wiejskiej we wsi Trojanów. Zostały zakupione i wbudowane materiały budowlane, wykonano elewację budynku oraz utwardzenie terenu z kostki brukowej przy budynku. Wydatkowano na te zadania środki w wysokości 55 503,50 zł.

5. BUDŻET PARTYCYPACYJNY (OBYWATELSKI) – FUNDUSZE SOŁECKIE

W gminie Piszczac uchwalony został w 2019 r. budżet partycypacyjny w formie funduszy sołeckich. Realizacja funduszu sołeckiego ma charakter fakultatywny, gdyż obowiązek realizacji budżetu obywatelskiego mają jedynie miasta na prawach powiatu. Pieniądze z funduszu sołeckiego mogą być przeznaczone przez mieszkańców na wybrane przez siebie cele, jednak przedsięwzięcie w ramach funduszu sołeckiego, musi dotyczyć zadania realizowanego na obszarze sołectwa i spełniać trzy warunki:

- a) służyć poprawie życia mieszkańców,
- b) należeć do zadań własnych gminy,

c) być zgodne ze strategią rozwoju gminy.

Mieszkańcy sołectw pieniądze z funduszy sołeckich przeznaczali m.in. na remonty i utrzymanie świetlic wiejskich, remonty dróg i budowę chodników na terenie sołectw, organizowanie imprez kulturalnych, integrację mieszkańców, zakup sprzętu do OSP, dofinansowanie działalności GLKS Lutnia Piszczac, doposażenie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Piszczackiej, doposażenie działalności klubu Chotyłowiak.

Zrealizowane zadania w 2019 r. w ramach funduszy sołeckich

Nazwa sołectwa	Nazwa Zadania	Kwota	Wykonanie
Nowy Dwór	Integracja mieszkańców sołectwa	757,16	125,59
	Remont świetlicy	10 500,00	10 500,00
	Razem sołectwo	11 257,16	10 625,59
Zahorów	Utrzymanie świetlicy	15 973,28	15 781,23
	Integracja mieszkańców sołectwa	2 500,00	2 500,00
	Razem sołectwo	18 473,28	18 281,23
Piszczac -Kolonia	Utrzymanie świetlicy – opał i energia zakup nagłośnienia	12 213,32	11 339,20
	Założenie oświetlenia drogi	3 600,00	3 555,04
	Integracja mieszkańców-Biesiada Dworska i dzień dziecka	6 000,00	6 000,00
	Razem sołectwo	21 813,32	20 894,24
Piszczac Trzeci	Budowa grill parku na terenie sołectwa	11 318,91	11 318,91
	Integracja mieszkańców sołectwa		

		2 000,00	2 000,00
	Razem sołectwo	13 318,91	13 318,91
Janówka	Remont dróg gminnych na terenie sołectwa	9 030,47	8 986,50
	Razem sołectwo	9 030,47	8 986,50
Dobrynka	Remont świetlicy wiejskiej	25 000,00	24 998,24
	Spotkania integracyjne-dożynki	4 276,85	4 266,4
	Razem sołectwo	29 276,85	29 264,67
Kościeniewicze	Utrzymanie świetlicy	3 100,00	3 100,00
	Spotkania integracyjne mieszkańców sołectwa	2 000,00	1 977,68
	Remont dróg na terenie sołectwa	16 878,26	16 878,26
	Razem sołectwo	21 978,26	21 955,94
Piszczac	Organizowanie imprez kulturalnych (integracyjnych)	4 235,00	3 865,78
	Zakup mebli do działalności „Salonik 50+”	5 000,00	5 000,00
	Zakup sprzętu do OSP Piszczac	26 000,00	23 991,99
	Dofinansowanie działalności GLKS Lutnia Piszczac(zakup nagród, materiałów, sprzętu)	5 000,00	5 000,00
	Doposażenie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemi Piszczackiej (wyjazdy)	1 000,00	554,05
	Razem sołectwo	41 235,00	38 411,82
Ortel Królewski Pierwszy	Utrzymanie świetlicy wiejskiej	2 000,00	2 000,00
	Organizowanie imprez kulturalnych	1 153,56	1 146,35

	Remont dróg gminnych i budowa chodnika	18 000,00	17 999,83
	Razem sołectwo	21 153,56	21 146,18
Dąbrowica Mała	Organizowanie imprez integracyjnych	6 000,00	5 806,96
	Utrzymanie i wyposażenie świetlicy, dbałość o miejsca pamięci	14 040,21	13 216,93
	Razem sołectwo	20 040,21	19 023,89
Piszczac Drugi	Utrzymanie i wyposażenie „grill - parku”	13 000,00	12 291,06
	Spotkania integracyjne	2 875,48	2 054,47
	Razem sołectwo	15 875,48	14 345,53
Wólka Kościeniewicka	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej	5 000,00	4 850,98
	Remont dróg gminnych	5 000,00	5 000,00
	Organizowanie imprez integracyjnych	2 040,62	1 999,52
	Razem sołectwo	12 040,62	11 850,50
Chotyłów	Modernizacja istniejącego placu zabaw (wykonanie instalacji elektrycznej)	8 000,00	7 543,61
	Doposażenie działalności klubu – Chotyłowiak i Lutnia	5 000,00	4 889,38
	Dofinansowanie budowy świetlicy	15 000,00	15 000,00

	Wykonanie kwietnika	2 500,00	2 500,00
	Estetyka	938,48	938,48
	Integracja społeczna, dofinansowanie Koła Gospodyń i Koła Emerytów i Rencistów	9 796,52	9 796,52
	Razem sołectwo	41 235,00	40 667,99
Ortel Królewski Drugi	Utrzymanie świetlicy wiejskiej	3 854,76	3 854,51
	Remont dróg sołectwa	11 000,00	11 000,00
	Integracja społeczna	3 000,00	3 000,00
	Razem sołectwo	17 854,76	17 854,51
Wyczółki	Remont dróg sołectwa	5 000,00	5 000,00
	Organizacja imprez integracyjnych	5 112,53	4 975,98
	Utrzymanie świetlicy wiejskiej	7 000,00	7 000,00
	Razem sołectwo	17 112,53	16 975,98
Połoski	Remont świetlicy	20 000,00	20 000,00
	Działania integracyjne i dofinansowanie Koła Gospodyń Wiejskich	3 957,54	2 956,95
	Razem sołectwo	23 957,54	22 956,95
Zalutych	Naprawa dróg gminnych	14 000,00	1 600,00
	Działania integracyjne	8 885,43	8 885,18
	Razem sołectwo	22 885,43	10 485,18

Trojanów	Modernizacja świetlicy i terenu wokół niej	10 000,00	10 000,00
	Organizowanie imprez kulturalnych	3 854,96	3 854,96
	Razem sołectwo	13 854,96	13 854,96
Piszczac Pierwszy	Utrzymanie i doposażenie „grill – parku”	6 504,36	6 491,62
	Naprawa dróg gminnych	4 000,00	4 000,00
	Organizowanie imprez integracyjnych	5 000,00	4 952,02
	Razem sołectwo	15 504,36	15 443,64
Popiel	Doposażenie placu - altanka	11 000,00	10 920,00
	Spotkania integracyjne, dożynki	422,10	422,10
	Razem sołectwo	11 422,10	11 342,17
Połoski Stare	Rozwój infrastruktury (zakup kostki brukowej)	13 865,12	13 865,12
	Spotkanie integracyjne	3 000,00	1 496,54
	Razem sołectwo	16 865,12	15 361,66
	Ogółem wydatki	416 184,92	393 048,04

6 . SPÓŁKI KOMUNALNE I JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY

W gminie funkcjonuje 1 spółka komunalna: Eko Nowa Sp. z o.o. ul. Terespolska 38 oraz następujące jednostki:

- Gminna Biblioteka Publiczna
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Placówek Oświatowych w Piszczacu
- Szkoła Podstawowa w Połoskach
- Szkoła Podstawowa w Dobrynce
- Zespół Placówek Oświatowych w Chotyłowie
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zalutyniu
- Gminne Centrum Kultury i Sportu

7. MIESZKAŃCY GMINY

7.1. DANE DEMOGRAFICZNE

Gminę Piszczac zamieszkiwało na dzień 31 grudnia 2019 r. 7 261 mieszkańców, z czego 50,8% stanowiły kobiety, a 49,2% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców zmalała o 5,5%. Liczba ludności gminy stanowi 6,64 % ludności powiatu, 3,50 % ludności województwa. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,9 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa lubelskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Piszczac zawarli w 2019 roku 28 małżeństw, co odpowiada 3,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,5 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,7% mieszkańców gminy Piszczac jest stanu wolnego, 55,2% żyje w małżeństwie, 2,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 11,5% to wdowy/wdowcy. Gmina Piszczac ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -24. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,33 na 1000 mieszkańców gminy Piszczac. W 2019 roku urodziło się 68 dzieci, w tym 44,1% dziewczynek i 55,9% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 429 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,81 i jest nieznacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2019 roku 41,3% zgonów w gminie Piszczac spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 22,7% zgonów w gminie Piszczac były nowotwory, a 5,8% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Piszczac przypada 12.75 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa lubelskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju. W 2019 roku zarejestrowano 38 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 69

wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Piszczac -31. W tym samym roku 2 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 3 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -1. 61,3% mieszkańców gminy Piszczac jest w wieku produkcyjnym, 19,0% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Podział gminy Piszczac na jednostki referencyjne.

Jednostka referencyjna	Powierzchnia w km²	Udział powierzchni jednostki referencyjnej w ogólnej powierzchni gminy (%)	Liczba mieszkańców w 2019 roku	Udział mieszkańców jednostki referencyjnej w ogólnej liczbie ludności gminy (%)
Chotyłów	5,19	3,05	940	12,95
Dąbrowica Mała	9,34	5,49	268	3,69
Dobrynka	18,98	11,15	499	6,78
Janówka	3,75	2,20	18	0,25
Kościeniewicze	13,33	7,83	322	4,43
Nowy Dwór	3,07	1,80	71	0,98
Ortel Królewski Pierwszy	8,46	4,97	308	4,24
Ortel Królewski Drugi	10,97	6,45	224	3,08
Piszczac	3,30	1,94	2171	29,90
Piszczac - Kolonia	5,98	3,52	318	4,38
Piszczac Pierwszy	8,36	4,91	174	2,36

Piszczac Drugi	6,83	4,01	176	2,42
Piszczac Trzeci	4,63	2,72	123	1,69
Połoski	29,32	17,23	360	4,96
Połoski Stare	0,12	0,07	207	2,85
Popiel	0,96	0,56	78	1,06
Trojanów	2,79	1,64	126	1,73
Wólka Kościeniewicka	5,69	3,34	88	1,21
Wyczółki	6,26	3,68	221	3,04
Zahorów	14,18	8,33	239	3,29
Zalutyn	8,67	5,10	330	4,54

Jednostkami referencyjnymi, w których możemy zaobserwować najwyższy poziom gęstości zaludnienia są sołectwa:

- Połoski Stare – 1725,00 osób/km²;
- Piszczac – 657,88 osób/km²;
- Chotyłów – 181,11 osoby/km².

Liczba ludności w gminie w latach 2016-2019.

	2016	2017	2018	2019

Liczba ludności	7355	7306	7231	7261
------------------------	------	------	------	------

Jednym z niekorzystnych procesów demograficznych, które zachodziły na obszarze gminy Piszczac było zjawisko systematycznego wyludniania się tego obszaru. Na przestrzeni lat 2013-2019 z terenu gminy Piszczac ubyło łącznie 193 mieszkańców. Ogólna liczba mieszkańców w badanym okresie zmniejszyła się więc o 2,66% (średnia dla gminy Piszczac). Obecnie można zaobserwować zatrzymanie tej negatywnej tendencji, bowiem w 2019 roku nastąpił wzrost liczby ludności w stosunku do roku 2018 o 30 osoby (0,4%).

7.2. WYKSZTAŁCENIE

1 860 mieszkańców gminy Piszczac jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata), w tym 921 kobiet oraz 939 mężczyzn. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 11,2% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,8% wykształcenie policealne, 11,8% średnie ogólnokształcące, a 15,0% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 23,8% mieszkańców gminy Piszczac, gimnazjalnym 6,5%, natomiast 26,2% podstawowym ukończonym. 2,8% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa lubelskiego mieszkańcy gminy Piszczac mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Piszczac największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,3%) oraz zasadnicze zawodowe (17,8%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (30,1%) oraz podstawowe ukończone (25,0%). 15,1% mieszkańców gminy Piszczac w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (15,0% wśród dziewczynek i 15,2% wśród chłopców). Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 0,96 dzieci w wieku przedszkolnym. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 26,2% ludności (26,6% wśród dziewczynek i 25,8% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 12 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 84,07. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 17,0% mieszkańców (16,1% wśród dziewczyn i 17,9% wśród chłopaków). W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 29,0% mieszkańców gminy Piszczac w wieku potencjalnej nauki (29,2% kobiet i 28,9% mężczyzn).

7.3. RYNEK PRACY

Istotnym elementem analizy przeprowadzonej dla potrzeb niniejszego opracowania było zbadanie sytuacji na rynku pracy. Poziom bezrobocie jest jednym z ważniejszych wskaźników, który pozwala ocenić sytuację społeczną w gminie. Bezrobocie stanowi bowiem jedno z głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej, które dodatkowo jest silnie skorelowane z innymi negatywnymi procesami zachodzącymi na obszarze gminy (np. długotrwałe bezrobocie zwiększa ryzyko ubóstwa, wykluczenia społecznego). Zjawisko bezrobocia, w szczególności długotrwałego (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu, przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuacją materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Dane statystyczne udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Białej Podlaskiej odnoszące się do bezrobocia w latach 2013-2019 na terenie gminy Piszczac przedstawiają korzystny trend zjawiska. Na przestrzeni analizowanego okresu liczba osób bezrobotnych pochodzących z terenu gminy Piszczac, zarejestrowanych w PUP w Białej Podlaskiej, uległa spadkowi. Na koniec 2013 roku wynosiła 421 osób, 2015 – 344, a w 2019 roku – 289. Stopa bezrobocia w gminie w 2019 r wyniosła 5,11 %, w powiecie - 9,4 %, w województwie - 7,4 %. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Piszczac wyniosła - 289, w tym 51,9 % stanowiły kobiety, zaś 48,10 % mężczyźni. Udział długotrwałe bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności stanowił 1,20 %. W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Piszczac wynosiło 3 668,41 PLN, co odpowiada 75,90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Piszczac 559 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 66 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi - 493. 55,3% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Piszczac pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 10,3% w przemyśle i budownictwie, a 15,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,2% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

8. POMOC SPOŁECZNA

	2014	2015	Liczba świadczeniobiorców			
			2016	2017	2018	2019
Gmina	389	345	312	289	235	195
Powiat (średnia)	437	412	361	315	286	255
Województwo (średnia)	537	511	458	391	357	325

Pomoc i wsparcie w gminie Piszczac z pomocy społecznej w 2019 roku uzyskało 209 osób, co stanowiło 2,83 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2018 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 40 osób. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 7 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 180 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2018 o 9 osób. W gminie Piszczac najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa. Poniżej zamieszczone zostały w formie tabelarycznej dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, powody udzielania pomocy rodzinom, liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, liczba osób korzystających ze usług opiekuńczych.

Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji.

Grupa	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
0-17	111	54	57
Produkcyjny	79	42	37

Poprodukcyjny	19	13	6
----------------------	-----------	-----------	----------

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2019

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2013	226	813
2014	197	690
2015	206	704
2016	169	579
2017	178	580
2018	158	504
2019	122	406

Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Rodzaj świadczenia	Liczba osób					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
świadczenia niepieniężne	247	231	216	193	169	142
świadczenia pieniężne	156	130	117	110	79	68

Liczba rodzin korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych.

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019

świadczenia niepieniężne	122	109	104	94	88	77
świadczenia pieniężne	137	106	94	85	74	64

Powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 roku.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	Liczba rodzin - ogółem
Długotrwałą lub ciężka choroba	62
Ubóstwo	59
Niepełnosprawność	57
Bezrobocie	51
Potrzeba ochrony macierzyństwa	31
Bezradność w sprawach opiek.- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	24
Alkoholizm	16
Bezradność w sprawach opiek. – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym rodziny niepełne	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: wielodzietność	7
Bezradność w sprawach opiek. – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym rodziny wielodzietne	6
Zdarzenie losowe	3
Przemoc w rodzinie	2
Bezdomność	1
Sytuacja kryzysowa	1
Trudność w przygotowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1

Główne powody przyznawania pomocy dla rodzin jednoosobowych i wieloosobowych w 2019 r.

Powód przyznania	Ogółem	Typ rodziny			
		1-osobowa	2-osobowa	3-osobowa	4 i więcej osób
Długotrwała lub ciężka choroba	58	15	8	8	27

Ubóstwo	58	21	6	6	25
Niepełnosprawność	56	20	8	5	23
Bezrobocie	51	13	5	6	27
Potrzeba ochrony macierzyństwa	26		3	1	22

Liczba osób korzystających ze usług opiekuńczych.

Rok	Liczba osób
2014	8
2015	6
2016	9
2017	8
2018	5
2019	3

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Rok	Kwota świadczeń pieniężnych
2014	296 523,47 zł
2015	235 864,13 zł
2016	219 228,30 zł
2017	200 304,44 zł
2018	182 444,83 zł
2019	162 592,44 zł

Pomoc i wsparcie w gminie Piszczac z pomocy społecznej w 2019 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 68 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 142 osoby. Odpłatność gminy

za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 6 osób. W gminie funkcjonował 1 asystent rodziny, który objął swoją opieką 9 rodzin.

Liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba asystentów rodziny w gminie	2	1	1	1	1	1
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	20	12	15	9	12	9

Liczba pobierających w roku 2019 oceny zasiłek wychowawczy wyniosła 748 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta wzrosła o 168 rodzin (co stanowi wzrost o 22 % w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku wychowawczego wyniosła 6.515.377,23 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 786.823,37 zł.. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 331 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 60 rodzin (co stanowi spadek o 18 % w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 1.328.008,18 zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 176.680,93 zł. Poniżej zaprezentowane zostały w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin, które otrzymały świadczenie wychowawcze w ciągu roku, kwoty świadczenia wychowawczego w ciągu roku, liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, liczby i kwot świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna, świadczeń alimentacyjnych.

Średnia liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego.

Rok	Liczba rodzin
2017	617
2018	580

2019	554
------	-----

Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka.

	Liczba rodzin					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	434	425	424	415	391	331

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna.

	Liczba świadczeń					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Świadczenia opiekuńcze						
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 363	1 343	1 314	1 340	1 269	1 251
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	328	438	413	413	370	352
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	310	262	251	339	369	370
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	12	11	12	12	12	20

Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	713	632	638	576	518	509
Świadczenie pielęgnacyjne	263	288	287	288	294	302
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	112	155	247	348	261
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1 626	1 743	1 756	1 875	1 911	1 814

Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w poszczególnych latach.

	Liczba osób					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	97	94	91	85	76	62

Inne rodzaje pomocy i świadczeń

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2018	Rok 2019
DODATKI MIESZKANIOWE		
Liczba gospodarstw domowych	16	10
Kwota świadczeń w złotych	16 276	11 269
DODATKI ENERGETYCZNE		
Liczba gospodarstw domowych	0	0
Kwota świadczeń w złotych	0	0

Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione.

	Liczba osób			
	2016	2017	2018	2019
Zatrudnieni				
Ogółem we wszystkich rodzajach placówek	5	6	4	5
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	1	2	1	1

9. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

Dobrze rozwinięta sfera działalności gospodarczej zależy głównie od potencjału kapitału ludzkiego w zakresie działalności indywidualnej, ale również jest wypadkową takich zmiennych jak lokalizacja czy wsparcie władz gminy z sferze rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Gmina Piszczac należy do obszarów, w których sytuacja społeczno-ekonomiczna mieszkańców jest zdeterminowana gospodarką rolną, która stanowi główne źródło utrzymania ludności oraz pełni wiodącą funkcję rozwojową. Podstawowym źródłem dochodów osób zamieszkujących teren gminy jest, ze względu na jej rolniczy charakter, praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Inne, pozarolnicze sektory gospodarki, w tym np. usługowo-produkcyjne, mają jedynie znaczenie uzupełniające. Szczególną rolę w odniesieniu do gospodarki pełni miejscowość Piszczac. Stanowi ona bowiem czynnik oddziałujący na aktywność zawodową ludności, gdyż jest rynkiem pracy dla części mieszkańców gminy oraz ośrodkiem działalności firm handlowych i usługowych, a także instytucji sektora finansów publicznych. Podmiotami, które zapewniają na terenie gminy Piszczac miejsca pracy są zakłady produkcyjno-usługowe oraz podmioty publiczne (np. Urząd Gminy, placówki oświatowej, itp.). Gmina charakteryzuje się mało sprzyjającymi warunkami zewnętrznymi, które umożliwiałyby rozwój przedsiębiorczości na jej terenie. Aktualnie rozwój przedsiębiorczości opiera się głównie na wykorzystaniu własnego potencjału i zasobów gminy. Analizując dane możemy zauważyć, że w 2019 roku ponad 77% podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (pozarolniczą). Przewaga wśród podmiotów prywatnych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, które nie dysponują kapitałem na rozwój i promocję, ani nie posiadają rezerw wystarczających na przetrwanie złej koniunktury gospodarczej, zdecydowanie obniża potencjał gospodarczy gminy Piszczac.

W gminie Piszczac w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 409 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 316 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 38 nowych podmiotów, a 26 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na

przestrzeni lat 2009-2017 najwięcej (51) podmiotów zarejestrowano w roku 2017, a najmniej (21) w roku 2010. W tym samym okresie najwięcej (32) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (12) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Piszczac najwięcej (23) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (395) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 6,8% (28) podmiotów jako rodzaj działalności deklaroowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaroowało 24,4% (100) podmiotów, a 68,7% (281) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Piszczac najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (32.3%) oraz budownictwo (21.2%).

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą		316
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	102	102
Budownictwo	67	67
Transport i gospodarka magazynowa	34	34
Przetwórstwo przemysłowe	24	24
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20	20
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16	16
Pozostała działalność	10	10
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	9	9
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	7	7
Informacja i komunikacja	7	7
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	7	7
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	4
Edukacja	2	2
Górnictwo i wydobywanie	2	2
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2	2
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	1

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

10. GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

W 2019 roku w gminie Piszczac oddano do użytku 13 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,81 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Piszczac to 2 421 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypadają zatem 335 mieszkania. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. W 2019 roku 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Piszczac to

5,77 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w gminie Piszczac to 131,50 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 85,34% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 61,01% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,00% z gazu sieciowego.

W 2019 r. zasób mieszkań komunalnych gminy obejmował następujące mieszkania:

- przy ul. Włodawskiej 6 – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni 38,78m², 33,75m², 38,78m²,
- przy ul. Włodawskiej 10 – w budynku znajdują się 2 mieszkania, o powierzchni 24,60m², 55,67m²,
- przy ul. Włodawskiej 12 – w budynku znajdują się 2 mieszkania, o powierzchni 32,80m², 47,31m²,
- przy ul. Włodawskiej 4 – w budynku znajduje się 1 mieszkanie, o powierzchni 68,90 m²,
- przy ul. PL. Rynek 5 – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni 46,88m², 44,56m², 56,85m²
- przy ul. 3-maja 17 – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni 46,80m², 44,56m², 100m²
- przy ul. Spółdzielcza 4 – w budynku znajdują się 1 mieszkanie, o powierzchni 59,30 m².
- przy ul. Piszczackiej 52 – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni 53,11m², 54,06m², 68,23m²
- Dobrynka 28 – w budynku znajdują się 1 mieszkanie, o powierzchni 44,00m², 44,56m², 100m²,
- Wólka Kościeniewicka 9 – w budynku znajdują się 1 mieszkanie o powierzchni 46m².

11. SYSTEM WODNO-KANALIZACYJNY – STAN RZECZOWY

Analiza danych dotyczących podłączenia budynków mieszkalnych zlokalizowanych na obszarze gminy Piszczac do sieci wodociągowej pokazuje, że gmina dysponuje dobrze rozwiniętą siecią wodociągową. Najlepszą sytuację odnotowano na terenie sołectw: Połoski Stare, Trojanów, Zalutyń oraz Wyczółki, gdzie po 100% budynków mieszkalnych było podłączonych do wodociągu. Powyżej średniej gminnej (91,18%) uplasowały się również sołectwa: Chotyłów, Ortel Królewski Pierwszy, Piszczac, Piszczac Pierwszy, Połoski, Piszczac-Kolonia oraz Popiel. Najgorzej sytuacja prezentowała się w sołectwie Janówka, gdzie ani jeden z budynków mieszkalnych nie był podłączony do sieci wodociągowej.

Wyszczególnienie	Jednostka	Oddanych w roku 2019	Ogółem na 31.12.2019
Stacje uzdatniania wody	Szt.	0	2
Zbiornicza sieć wodociągowa	Km	0,00	138,56
Zbiornicza sieć kanalizacji sanitarnej	km	0,00	67,67
Indywidualne wiejskie oczyszczalnie ścieków	Szt.	0	271
Składowiska odpadów komunalnych	Szt.	0	1
Budynki mieszkalne przyłączone do sieci	kanalizacyjnej	9 szt.	1 206 szt.
	wodociągowej	22 szt.	2 026 szt.

12. KULTURA

Gminne Centrum Kultury i Sportu realizuje w szczególności zadania w zakresie: tworzenia, upowszechniania, ochrony kultury, organizowania i popularyzowania kultury fizycznej i rekreacji ruchowej, potrzeb informacyjnych i edukacyjnych, oraz informacji turystycznej.

GCKiS w Piszczacu administruje obiektem Orlik, budynkiem starej szkoły w Piszczacu, gdzie mieści się świetlica, w której prowadzone są siłownia, pracownia komputerowa, warsztaty plastyczne, sportowe, rękodzielnicze dla dzieci i młodzież, nauka języka angielskiego, aerobic, taekwon-do, Salonik 50+, warsztaty taneczne, warsztaty tańca klasycznego – balet, próby Zespołu Pieśni i Tańca Ludowego Ziemi Piszczackiej. Przy GCKiS w Piszczacu działa zespół „Macierz” z Ortela Królewskiego Drugiego, zespół „Dworzanki” z Kolonii Piszczac oraz „Na swojską nutę” z Zahorowa.

W 2019 roku GCKiS w Piszczacu realizowało następujące inicjatywy i działania:

1. Orszak Trzech Króli – 6 stycznia
2. III Charytatywny Turniej Piłki Nożnej – 13 stycznia
3. Dzień Babci i Dziadka i Choinka w Dąbrowicy Małej – 20 stycznia
4. Dzień Babci i Dziadka w Dobrynce – 26 stycznia
5. 25-lecie zespołu „Na swojską nutę” – 26 stycznia
6. Ferie zimowe – 11-22 lutego
7. Wyjazd do kina z dziećmi ze świetlicy Jaskółka – 14 lutego
8. Dmuchańce dla dzieci – 16-17 lutego
9. Wycieczka do Siedlec z dziećmi ze świetlicy Jaskółka – 21 lutego
10. Bal karnawałowy dla dzieci – 22 lutego
11. VII Cross Maraton im. Jana Kulbaczyńskiego po ziemi piszczackiej i kodeńskiej – 16 marca
12. Marsz i rajd rowerowy na orientację Piszczac-Orientering – 13 kwietnia
13. III Disco Weekend – 16 czerwca
14. Wakacje w GCKiS – 26 czerwca – 30 sierpnia
15. Wasylówka w Dąbrowicy Małej – 21 lipca
16. Spływ kajakowy trzema rzekami – 20 lipca
17. Memoriał M. Kapysia i K. Dawidziuka – 28 lipca

18. Wycieczka dla dzieci na baseny otwarte w Łukowie – 12 sierpnia
19. Wystawa „Monte Cassino 75. Rocznica bitwy” – 14-28 sierpnia
20. Wycieczka seniorów z Saloniku 50+ trasą Serpelice – Zabuże – Mielnik – Koryciny (Ziołowy Zakątek) – 21 sierpnia
21. Warsztaty kulinarne dla dzieci z użyciem suchego lodu – 27 sierpnia
22. Udział w Dożynkach Powiatowych w Wilczynie – 1 września
23. Udział w Narodowym Czytaniu – 7 września
24. Udział zespołu „Na swojską nutę” w II Turnieju Kół Gospodyń Wiejskich w Miętmem – 15 września
25. Dożynki Gminne – 22 września
26. V Bieg po Zdrowie – 22 września
27. Spotkanie z aktorem filmowym i teatralnym Tadeuszem Chudeckim – 26 września
28. Obchody 101. Rocznicy Odzyskania Przez Polskę Niepodległości – 11 listopada
29. IV Przegląd Pieśni Maryjnej i Ludowej w Połskach – 15 listopada
30. V Przegląd Amatorskiej Twórczości Seniorów – Dąbrowica Mała – 24 listopada
31. Andrzejki w Jaskółce – 29 listopada
32. Wycieczka do Krainy Świętego Mikołaja w Kołacinku i Królewskiego Ogrodu Światła w Wilanowie – 14 grudnia
33. Nauka gry w szachy – luty - marzec
34. Zajęcia baletowe – styczeń – czerwiec
35. Taniec współczesny – styczeń – czerwiec
36. Aerobic dla kobiet – styczeń – czerwiec
37. Taekwon-do – styczeń – czerwiec
38. Spotkania seniorów w Klubie Seniora Salonik 50+ - styczeń – grudzień
39. Zajęcia dla dzieci w świetlicy w Dąbrowicy Małej – styczeń – czerwiec, październik – grudzień.

Na terenie gminy Piszczac w 2019 r. zostało zorganizowanych przez jednostki gminne ogółem 59 imprez, które zgromadziły 8 910 uczestników, w tym seanse filmowe: 1 (uczestnicy: 70); wystawy: 2 (uczestnicy: 150); festiwale i przeglądy artystyczne: 4 (uczestnicy: 350); koncerty: 2 (uczestnicy: 7 200); prelekcje, spotkania, wykłady: 8

(uczestnicy: 100); imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne: 12 (uczestnicy: 420); konkursy: 4 (uczestnicy: 70); pokazy teatralne: 3 (uczestnicy: 100); warsztaty: 23 (uczestnicy: 450).

W gminie w 2019 r. działało 11 grup artystycznych skupiających 275 członków a w tym teatralne: 1 (członkowie: 25); muzyczne - instrumentalne: 2 (członkowie: 18); wokalne i chóry: 3 (członkowie: 60); folklorystyczne (ludowe, pieśni i tańca, kapele): 1 (członkowie: 24); taneczne: 4 (członkowie: 130).

13. EDUKACJA

13.1. ORGANIZACJA SIECI SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI W GMINIE

Do obszaru zadań oświatowych gminy należy zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Od 1 września 2019 r. Gmina Piszczac jest organem prowadzącym dla następujących przedszkoli:

1. Przedszkola Samorządowego w Chotyłowie
2. Przedszkola Samorządowego w Piszczacu.

oraz szkół:

1. Szkoły Podstawowej w Dobrynce,
2. Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Połoskach,
3. Szkoły Podstawowej im. K. Makuszyńskiego w Piszczacu w ZPO w Piszczacu,
4. Szkoły Podstawowej im. T. Kościuszki w Chotyłowie w ZPO w Chotyłowie,

Na mocy porozumienia ze Starostą Bialskim gmina prowadzi Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zalutyniu, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy oraz Internat.

13.2. DOWOŻENIE UCZNIÓW DO SZKÓŁ

Jeżeli droga dziecka z domu do szkoły, w której obwodzie dziecko mieszka, przekracza 3 km- w przypadku uczniów klas I- IV szkół podstawowych, 4 km w przypadku uczniów klas V-VIII szkoły podstawowej, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu lub zwrot kosztów środkami komunikacji publicznej. Jeżeli droga dziecka do przedszkola lub oddziału przedszkolnego przekracza 3 km obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka albo zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice. Obowiązkiem gminy jest zapewnienie niepełnosprawnym dzieciom pięcioletnim i sześciolatnim, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu dziecka do najbliższego przedszkola, oddziału przedszkolnego, innej formy wychowania przedszkolnego lub zwrot kosztów przejazdu dziecka i opiekuna na zasadach określonych w umowie między wójtem a rodzicami, jeśli dowożenie zapewniają rodzice. Prawo oświatowe nakłada taki obowiązek również wobec dzieci objętych kształceniem specjalnym. Gmina może zorganizować bezpłatny transport i opiekę do przedszkola lub oddziału przedszkolnego w przypadku gdy droga dziecka do szkoły nie przekracza wyżej wymienionych odległości.

Uczniowie z naszej gminy dowożenie są przez przewoźnika Mario Presto na trasach:

1. Piszczac – Zahorów – Trojanów – Połoski – Piszczac;
2. Piszczac – Wyczółki – Dąbrowica Mała – Dąbrowica Duża – Kolonia Piszczac – Piszczac;
3. Piszczac – Ortel Królewski Pierwszy – Ortel Królewski Drugi – Kościeniewicze – Wólka Kościeniewicka – Wyczółki – Piszczac;
4. Piszczac – Popiel – Dobrynka – Nowy Dwór – Piszczac – Chotyłów – Piszczac;
5. Piszczac – Zahorów – Połoski Stare – Trojanów – Połoski – Piszczac.
6. Odwożenie uczniów ze szkoły po zajęciach na trasie Piszczac -Kolonia Piszczac – Dąbrowica Mała – Wyczółki – Wólka Kościeniewicka – Kościeniewicze -Piszczac.

Wydatki na dowożenie w 2019 roku wyniosły 339 173,16zł.

13.3. UCZNIOWIE

Liczba uczniów w poszczególnych szkołach i liczba oddziałów.

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1	Szkoła Podstawowa w Dobrynce	44	5
2	Szkoła Podstawowa w Połoskach	65	6
3	Szkoła Podstawowa w Piszczacu	316	16
4	Szkoła Podstawowa w Chotyłowie	99	8
5	Szkoła Podstawowa Specjalna w Zalutyniu	18	3
	Razem szkoły podstawowe	542	38
9	Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy	21	3
	Ogółem w gminie	563	41

Liczebność dzieci w przedszkolach oraz liczba oddziałów przedszkolach.

Przedszkola i oddziały przedszkolne	^x	Szkoła Podstawowa w Dobrynce	Szkoła Podstawowa w Połoskach	Przedszkole Samorządowe w Piszczacu	Przedszkole samorządowe w Chotyłowie
	Liczebność dzieci	7	17	135	43
	Liczba oddziałów	1	1	7	3

13.4. ZATRUDNIENIE I WYKSZTAŁCENIE NAUCZYCIELI

W roku 2019 r. w szkołach i placówkach naszej gminy zatrudnionych było 103 nauczycieli w pełnym wymiarze czasu pracy (115,18 etatu) i 35 nauczycieli w niepełnym wymiarze czasu pracy (15,10 etatu).

Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym 2018/2019.

L.p.	Wyszczególnienie	Zatrudnienie ogółem		w tym:		
		etaty	osoby	pełnozatrudnieni	niepełnozatrudnieni	
					etaty	osoby
1	Szkoła Podstawowa w Dobryncie	14,02	17	9	3,07	8
2	Szkoła Podstawowa w Połoskach	15,34	19	7	4,70	12
3	ZPO w Piszczacu	32,59	47	42	2,57	5
4	ZPO Chotyłów	18,59	24	18	1,51	6
5	SOSW w Zalutyniu	34,64	31	27	2,27	4
	OGÓŁEM	115.18	138	103	15.10	35

Aby osiągnąć odpowiedni poziom nauczania, nauczyciele podejmują działania w celu uzyskania właściwego wykształcenia. Większość nauczycieli posiada kwalifikacje do nauczania dwóch lub więcej przedmiotów wskutek ukończenia drugiego kierunku studiów wyższych, studiów podyplomowych, licencjackich lub kursów kwalifikacyjnych. Efektem

podejmowanych działań oraz właściwej polityki kadrowej jest bardzo dobra struktura w zakresie poziomu wykształcenia nauczycieli

Poziom wykształcenia nauczycieli

Poziom wykształcenia							
Wyższe magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym		LICENCJAT		Studium Nauczycielskie		INNE	
Liczba osób	% ogółu	Liczba osób	% ogół	Liczba osób	% ogół	Liczba osób	% ogół
136	98.55	2	1.55	0	0	0	0

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa każdy nauczyciel posiada odpowiedni stopień awansu zawodowego, który związany jest z jego wykształceniem, stażem pracy, doświadczeniem i osiągnięciami potwierdzonymi odpowiednią procedurą awansu.

Awans zawodowy nauczycieli.

Stopień awansu zawodowego										Liczba nauczycieli ogółem
Stażysta		Kontraktowy		Mianowany		Dyplomowany		Bez stopnia		
Liczba nauczycieli	% ogółu	Liczba nauczycieli	% ogółu	Liczba nauczycieli	% ogółu	Liczba nauczycieli	% ogółu	Liczba nauczycieli	% ogółu	
6	4,3	13	9,4	24	17,4	95	68,8	0	0	138

13.5. FINANSOWANIE OŚWIATY

W 2018 roku na cele oświatowe wydatkowano 11 737 264,74 zł.

W 2019 roku na cele oświatowe wydatkowano 13 447 928,76 zł. Subwencja oświatowa wyniosła 9 132 165,85 zł, zaś koszty organu prowadzącego wyniosły 4 315 762,91 zł

L.p.	Szkoła	Wydatki w roku szkolnym 2018 w zł	Wydatki w roku szkolnym 2019 w zł	Koszt utrzymana szkoły w przeliczeniu na ucznia w zł w 2018 r	Koszt utrzymana szkoły w przeliczeniu na ucznia w zł w 2019 r
1	Szkoła Podstawowa w Dobrynce	919293,48	1 128 436,33	24191,93	25 646,28
2	Szkoła Podstawowa w Połoskach	961984,79	1 340 265,41	13742,12	20 619,47
3	Szkoła Podstawowa w Piszczacu	2 535649,20	3 502 860,39	10102,18	11 085,00
4	Szkoła Podstawowa w Chotyłowiu	1 231974,17	1 603 187,79	15594,60	16 193,81
5	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Zalutyniu	2 522402,49	2 899 680,06	-	-

Koszt utrzymania przedszkola i oddziału przedszkolnego.

L.p.	Szkoła lub przedszkole	Wydatki w roku 2018 w zł	Wydatki w roku 2019 w zł	Koszt utrzymania dziecka kl."O"lub przedszkolu w 2018 r	Koszt utrzymania dziecka kl."O"lub przedszkolu w 2019 r.
1	Szkoła Podstawowa w Dobrynce	58 471,71	76 673,12	4872,64	10 953,30
2	Szkoła Podstawowa w Połoskach	77009,57	98 260,88	4813,09	5 780,05

3	Przedszkole Samorządowe w Piszczacu z klasą „0”	750118,92	890 875,96	5173,23	6 599,08
4	Przedszkole Samorządowe w Chotyłowie z klasą „0”	253475,70	265 752,00	6336,89	6 180,27

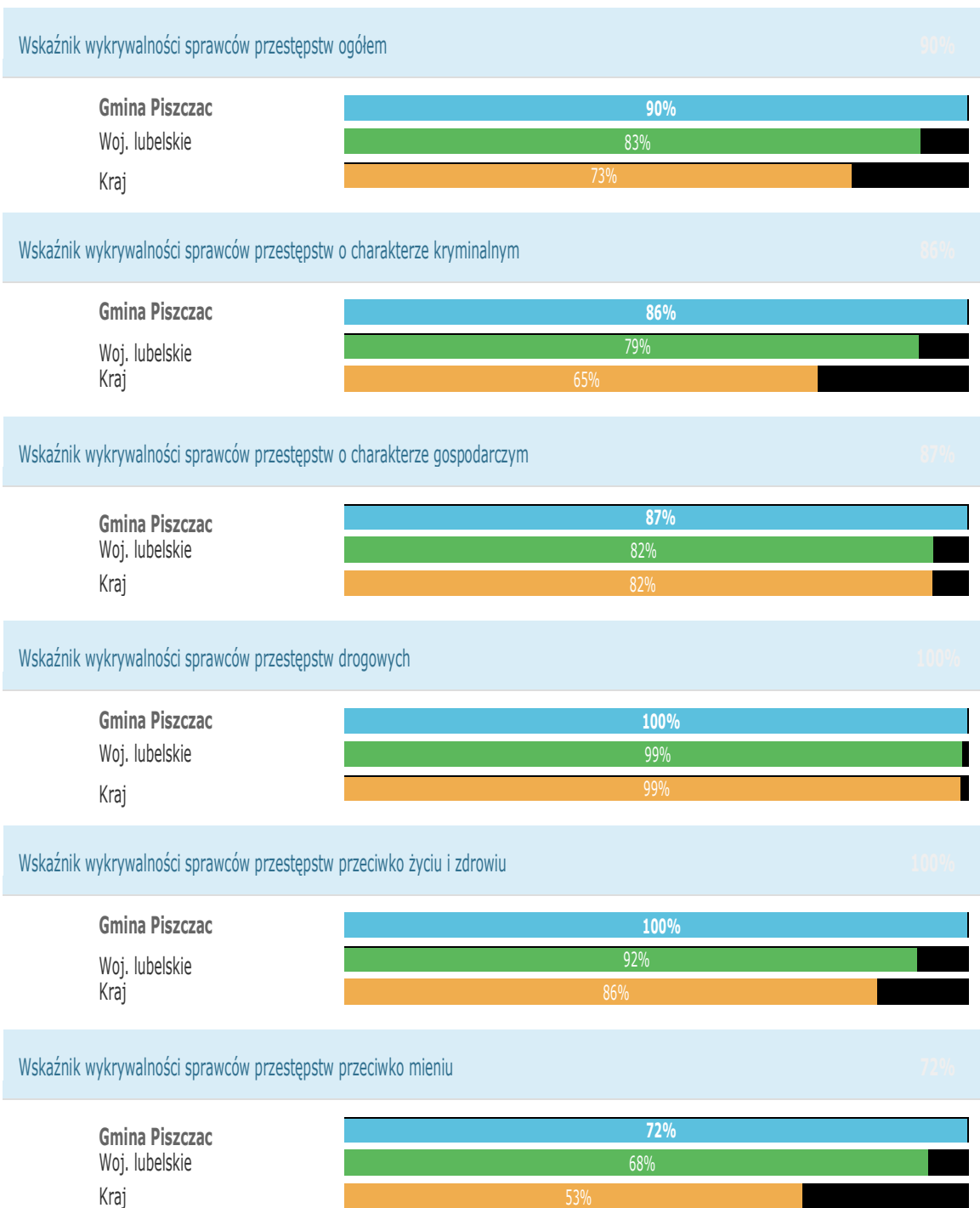
W roku szkolnym wydatkowano ponadto 76 464,22 zł w Zespole Placówek Oświatowych w Piszczacu i 4 725,77 zł w Zespole Placówek Oświatowych w Chotyłowie na realizację zadań związanych ze specjalną organizacją nauki i metodami pracy dla uczniów tych zespołów. W szkołach prowadzonych przez gminę funkcjonują stołówki szkolne.

Koszty utrzymania stołówek szkolnych.

L.p.	Stołówka szkolna zorganizowana w szkole lub placówce	Wydatki 2018 r.	Wydatki 2019 r.
1	Szkoła Podstawowa w Połoskach	82 155,46	49 662,69
2	ZPO w Piszczacu	335 548,33	352 924,04
3	ZPO Chotyłów	154 049,34	143 721,80

14. BEZPIECZEŃSTWO

W 2019 roku w gminie Piszczac stwierdzono 111 przestępstw. Oznacza to, że na każdym 1000 mieszkańców odnotowano 15,40 przestępstw. Jest to wartość nieznacznie mniejsza od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Piszczac wynosi 89,70% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa lubelskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Piszczac najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 8,15 (wykrywalność 85%) oraz przeciwko mieniu - 4,62 (wykrywalność 72%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,66 (99%), o charakterze gospodarczym - 2,92 (87%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,24 (100%).

Wskaźnik wykrywalności przestępstw na terenie Gminy Piszczac.

15. PODSUMOWANIE

Władze Gminy Piszczac dążąc do zaspokajania potrzeb i oczekiwań mieszkańców, starają się podejmować działania na rzecz poprawy warunków życia. Istotnym elementem tych działań jest dbałość o zasoby infrastruktury technicznej służącej zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców. Służą temu zarówno inwestycje skierowane na utwardzanie dróg gruntowych, remont i budowę nowych dróg, chodników oraz ścieżek rowerowych. Poprawa komunikacji drogowej jest niezbędnym elementem strategii zrównoważonego rozwoju gminy. Inwestycje drogowe będą zwiększać zarówno atrakcyjność inwestowania, jak też wpływać na zainteresowanie turystów naszą gminą jako miejscem, w którym można miło spędzić wolny czas. Dużą wagę władze gminy przywiązują do dbania o środowisko i czyste powietrze. Inwestycje w odnawialne źródła energii mają na celu zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Działania te nie tylko pomagają chronić środowisko, ale dodatkowo zwiększą domowy budżet, dzięki oszczędnościom finansowym. W 2019 r. zrealizowane zostały kolejne zadania w ramach funduszu sołectkiego, co stanowi zachętę dla mieszkańców do włączania się w życie gminy i tworzenia społeczeństwa obywatelskiego. Mieszkańcy sołectw modernizują świetlice wiejskie, tworzą nowe miejsca rekreacji w postaci m.in. miejsc do ćwiczeń na świeżym powietrzu, organizują imprezy integracyjne. W gminie organizowane różnorodne wydarzenia, których celem jest zapewnienie mieszkańcom szerokiej oferty kulturalnej, skierowanej do zróżnicowanych grup odbiorców, m.in. Wasylówka, dożynki gminne, disco weekend, wycieczka seniorów z Saloniku 50+ trasą Serpelice – Zabuże – Mielnik – Koryciny (Ziołowy Zakątek), wystawa „Monte Cassino 75. Rocznica bitwy”, Orszak Trzech Króli, spotkanie z aktorem filmowym i teatralnym Tadeuszem Chudeckim, V Przegląd Amatorskiej Twórczości Seniorów. Odbływały się też imprezy sportowe, m.in.: III Charytatywny Turniej Piłki Nożnej, VII Cross Maraton im. Jana Kulbaczyńskiego po ziemi piszczackiej i kodeńskiej, marsz i rajd rowerowy na orientację Piszczac-Orientering, Memoriał M. Kapysia i K. Dawidziuka), festyny rodzinne, imprezy z atrakcjami dla dzieci. Wszyscy zainteresowani mogli na bieżąco śledzić odbywające się uroczystości i wydarzenia na stronie internetowej www.piszczac.pl prowadzonej przez Urząd Gminy Piszczac oraz zamieszczanych na

facebooku. Wyzwania stojące przed władzami Gminy Piszczac są duże, ponieważ oczekiwania mieszkańców są coraz większe, ale w miarę posiadanych środków finansowych i możliwości są one sukcesywnie zaspokajane. W kolejnych latach będą kontynuowane inwestycje związane z modernizacją lub budową infrastruktury technicznej (np. drogowej, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie), rozbudowę infrastruktury wpływającej na poprawę stanu środowiska naturalnego gminy (np. instalacje odnawialnych źródeł energii), polepszenie ładu przestrzeni publicznych (np. place zabaw, skwery), rozwój oferty edukacyjnej (np. wyposażenie placówek oświatowych), inwestycje wspierające dzieci i młodzież we wszechstronnym rozwoju (np. organizacja zajęć pozalekcyjnych i różnych form aktywności pozaszkolnej) oraz realizację programów aktywizacji i integracji społeczności lokalnych.